

**PROFESSIONELE BACHELOR IN HET ONDERWIJS
SECUNDAIR ONDERWIJS**

Eindwerk

**Allochtone jongeren en sport
Onderzoek naar de sportparticipatie van
allochtone jongeren**

**PROFESSIONELE BACHELOR IN HET ONDERWIJS
SECUNDAIR ONDERWIJS**

Eindwerk

**Allochtone jongeren en sport
Onderzoek naar de sportparticipatie van
allochtone jongeren**

PROMOTOR:
EVELIEN HUYSMANS
LO

MEHMET DALKILIC
LO-BR
ACADEMIEJAAR 2014-2015

Voorwoord

Deze bachelorproef vormt het sluitstuk van mijn bachelor opleiding lichamelijke opvoeding en bewegingsrecreatie aan de Hogeschool PXL. Bij het tot stand brengen van deze bachelorproef heb ik steun en raad mogen ontvangen. Graag wil ik dan ook een woord van dank richten aan alle mensen die mij geholpen hebben om mijn bachelorproef tot een goed einde te brengen.

Om te beginnen wil ik graag mijn promotor, Evelien Huysmans bedanken. Zij stond altijd klaar voor mijn vragen en stuurde mij bij waar nodig. Onze afspraak- en feedbackmomenten maakten het mede mogelijk om dit werk te realiseren. Ik dank haar om de tijd die ze voor me vrij maakte om mijn bachelorproef procesmatig en inhoudelijk te ondersteunen.

Daarnaast wil ik mijn zus, Dilber Dalkilic, bedanken die me contacten heeft bezorgd uit de socio-culturele sector. Dankzij haar ben ik in aanraking gekomen met een aantal begeleiders van jeugdverenigingen in Beringen en Leuven. Hier heb ik dan enquêtes kunnen afnemen die nodig waren voor mijn onderzoek. Ook heeft ze mijn bachelorproef meerdere keren gelezen en mij gesteund gedurende het hele proces.

Vervolgens wil ik bijzondere dank zeggen aan mijn neef, Safak Unal. Hij is leraar in de Lucernacollege te Antwerpen. Hij heeft mij de mogelijkheid gegeven om daar in een aantal klassen enquêtes af te nemen.

Verder wil ik mijn stagescholen Koninklijk Atheneum en Basisschool Station te Diest en Taalbad Diest bedanken die ervoor gezorgd hebben dat ik mijn enquêtes mocht afnemen gedurende mijn stageperiode.

Ten slotte dank ik alle jongeren die hun tijd hebben vrijgemaakt om mijn vragenlijst in te vullen.

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	4
Inhoudsopgave.....	5
Inleiding.....	7
Begrippenkader.....	8
Hoofdstuk I: Probleemstelling en keuzeverantwoording.....	9
Hoofdstuk II: Belang van sport.....	11
2.1 Functies van sport.....	11
2.1.1 Gezondheidsaspect.....	11
2.1.2 Sociale binding.....	11
2.2 Gezondheidsnorm.....	13
2.3 Motieven om aan sport te doen.....	14
Hoofdstuk III: Sportparticipatie algemeen en bij allochtone jongeren.....	15
3.1 Evolutie sportparticipatie.....	15
3.1.1 Sport in de vrije tijd.....	15
3.1.2 Sport in clubverband.....	16
3.2 Sportparticipatie allochtone jongeren.....	17
3.3 Besluit.....	19
Hoofdstuk IV: Het beleid in Vlaanderen betreffende de participatie van personen met een etnisch-cultureel divers achtergrond.....	20
4.1 Mensen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond in Vlaanderen.....	20
4.2 Het integratiebeleid.....	21
4.3 Het sportbeleid.....	23
4.3.1 BLOSO.....	23
4.3.2 Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media.....	25
4.3.3 Departementen van de Vlaamse Gemeenschap die zich inlaten met sport.....	25
4.3.4 Andere private sportstructuren die instaan voor het Sport voor Allen-beleid.....	26
4.4 Decreten betreffende sportdeelname van bijzondere doelgroepen.....	27
Hoofdstuk V: Bestaande projecten voor jongeren en interculturalisatie.....	29
Hoofdstuk VI: Methodiek.....	32
6.1 Situering doelgroep.....	32

6.2	Zoekfocus	32
6.3	Zoekproces	32
	Hoofdstuk VII: Resultaten onderzoek	33
7.1	Resultaten enquêtes: sportdeelname allochtone jongeren	33
7.2	Conclusie uit de bevragingen	38
7.3	Onderzoeksvragen	39
7.3.1	Is het wel degelijk zo dat allochtone jongeren minder deelnemen aan activiteiten in sportverenigingen dan autochtone jongeren?	39
7.3.2	Welke factoren spelen een belemmerende rol bij sportdeelname van allochtone jongeren?	39
7.3.3	Wat kan er gedaan worden om allochtone jongeren te stimuleren om te sporten ...	39
	Hoofdstuk VIII: Conclusie	46
	Bronnen	47
	Bijlagen	49

Inleiding

Uit voorgaande onderzoeken van De Knop (1995) en Scheerder (2009) blijkt dat allochtone jongeren minder vaak sporten en minder vaak lid zijn van een sportclub. Uit eigen ervaring weet ik dat allochtone jongeren weinig deelnemen aan activiteiten in sportverenigingen. Ook tijdens mijn stages ben ik in contact gekomen met deze problematiek. Zowel op mijn stages op school als op mijn stage in Taalbad, waar ik met veel allochtone jongeren in contact ben gekomen, ontdekte ik dat deze jongeren niet vaak aan sportbeoefening deden buiten de lessen lichamelijke opvoeding. Dit heeft mij gemotiveerd om dit onderwerp te kiezen, zodat ik de achterliggende redenen van deze problematiek kan achterhalen om zo eventuele oplossingen te bedenken.

Naast het beschrijven van reeds uitgevoerde onderzoeken en projecten hierrond, wil ik graag zelf een bevraging doen bij jongeren van tien tot zestien jaar. Met mijn bevraging wil ik dus achterhalen of deze problematiek nog steeds aan de orde is en hier eventuele oplossingen voor zoeken.

Als toekomstige leraar lichamelijke opvoeding van allochtone afkomst wil ik de 'kloof' tussen de allochtone en autochtone gemeenschap zo veel mogelijk verkleinen. Als ik later sportlessen ga geven wil ik iedereen kunnen bereiken met mijn lessen, ook diegene die minder enthousiast zijn of minder kansen hebben om deel te nemen aan sportactiviteiten.

Met mijn onderzoek hoop ik mensen te sensibiliseren en kennis over te brengen aan de buitenwereld over onder andere de problematiek die zich afspeelt in de huidige samenleving.

Nadat ik heb besloten om onderzoek te doen naar de sportdeelname van allochtone jongeren heb ik een aantal onderzoeksvragen opgesteld als leidraad voor mijn bachelorproef. Er zijn drie vragen die zeer belangrijk zijn in dit onderzoek:

1. Is het wel degelijk zo dat allochtone jongeren minder deelnemen aan activiteiten in sportverenigingen dan autochtone jongeren?
2. Welke factoren spelen een belemmerende rol bij sportdeelname van allochtone jongeren?
3. Wat kan er eventueel nog gedaan worden om sportparticipatie bij allochtone jongeren te verhogen?

Begrippenkader

Het is namelijk zo dat iedereen een andere invulling geeft aan het begrip “allochtoon”. Wat betekent echter allochtoon en wie kan men rekenen tot deze doelgroep? Om aan deze problematiek tegemoet te komen heb ik een begrippenlijst opgesteld, zodat het duidelijk is wat er met welk concept wordt bedoeld.

Definitie sport

Het is niet evident om een eenduidige definitie te formuleren rond het concept sport. Dit is immers een zeer breed begrip.

Sport wordt volgens de Vlaamse sportraad op de volgende manier gedefinieerd:

‘Fysieke activiteiten met een gereguleerde organisatie en met cardiovasculair of trainingseffect die een persoon in gezonde, milieuvriendelijke, ethische en medisch verantwoorde omstandigheden verricht’.

Volgens AGFI (Assemblée Général des Fédérations Internationales – wereldkoepel van internationale sportfederaties) betekent sport: “Het op een reglementaire wijze uitvoeren van een fysieke activiteit”.

Definitie sportclub

De sportclub is een vereniging met sportieve en sociale motieven waar één of meerdere sporten of sportvormen worden beoefend in georganiseerd verband en waar er al dan niet deelgenomen wordt aan officiële wedstrijden (De Knop, 1992).

Definitie Allochtoon

Er zijn verschillende definities over het begrip allochtoon.

Volgens het Centraal Bureau voor Statistiek (2010) is een allochtoon “een persoon van wie ten minste één ouder in het buitenland werd geboren”. Het nadeel van deze definitie van “allochtoon” is dat hij zeer breed is.

De meest gebruikte definitie van ‘allochtoon’ in Vlaanderen is afkomstig van het Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité (2010). Het VESOC definieert een allochtoon als iemand die geen nationaliteit uit één van de landen van de Europese Economische Ruimte (EER) heeft of indien minstens één ouder of minstens twee grootouders een nationaliteit hebben van buiten de EER.

De EER is een akkoord dat gevormd is in 1994 en bestaat uit de lidstaten van de Europese Unie aangevuld met Noorwegen, IJsland en Liechtenstein.

In de praktijk zijn er verschillende criteria op basis waarvan iemand als 'allochtoon' wordt beschreven:

- Immigratie naar België
- Migratieverleden van ouders, grootouders of overgrootouders ...
- Nationaliteit
- Geboorteplaats
- Juridisch verblijfsstatuut (bijvoorbeeld asielzoeker, vluchteling, regularisatie ...)
- Taal
- Vreemde naam
- Huidskleur
- Godsdienst of levensbeschouwing
- Culturele eigenheid

Hoofdstuk I: Probleemstelling en keuzeverantwoording

Sport dringt door tot de hele samenleving. Het is sterk verweven in onze maatschappij en is van sociaal, economisch en gezondheidsgerelateerd belang (De Knop & De Bosscher, 2010).

De waarde van sporten kunnen we niet genoeg benadrukken. Het draagt zowel bij aan de fysieke als mentale gezondheid van een persoon (zie hoofdstuk twee).

Daarnaast kunnen we stellen dat sporten een belangrijke bijdrage levert aan de opvoeding en socialisatie van kinderen. Via sporten leren ze bepaalde waarden en normen die essentieel zijn. Leren samenwerken met elkaar, leren omgaan met winst en verlies, het naleven van de regels, aanvaarding van verschillen zijn allemaal factoren die de sociale functie van sport in kaart brengt. Dit zal er op zijn beurt voor zorgen dat de solidariteit en sociale samenhang tussen verschillende groepen zal verbeteren.

Ten slotte kan sport ook een economische betekenis hebben voor de samenleving (De Knop & De Bosscher, 2010). De productie en verkoop van sportgoederen, sporttoerisme, sportopleidingen en trainingen, gezondheid, verzekeringen, media, sponsoring ... zijn allemaal zaken die bijdragen tot de economie.

Zoals hierboven beschreven heeft sport heel wat voordelen, maar toch wordt er tegenwoordig minder en minder gesport. Dit geldt zowel voor volwassenen als voor jongeren en kinderen. Kinderen zouden minstens 60 minuten per dag matig tot intens moeten bewegen om de gezondheidsnorm te halen. Bij kleuters is dit zelfs 120 minuten (Labarque et al., 2008). Recente studies tonen aan dat deze normen niet behaald worden (OIVO, 2011, Scheerder & Seghers, 2011). Veel kinderen kijken tegenwoordig liever televisie dan dat ze buiten gaan spelen met hun vrienden. De technische vooruitgang heeft in korte tijd enorme veranderingen gebracht in de levensomstandigheden van de mens (De Knop & De Bosscher, 2010).

Negatieve veranderingen die onze samenleving steeds meer ervaart zijn:

1. Sedentarisme: vandaag de dag beweegt de mens nog nauwelijks. Thuis maken we gebruik van was- en vaatmachines, mixers ... Op het werk gebruikt men kranen, betonmachines, boormachines ... Als we ons moeten verplaatsen maken we gebruik van de auto, bus, roltrap ... En als ontspanning kijken we liever televisie, gaan we naar de bioscoop of kijken we naar sportspektakels.
2. Voedingsgewoonte: de moderne mens eet te veel en vooral te vet. Ook de kwaliteit van vele voedingsmiddelen zijn verslechterd door bijvoorbeeld het toedienen van hormonen of antibiotica aan dieren, het gebruik van chemische stoffen om voedingsmiddelen langer te kunnen bewaren, het gebruik van insecticiden in de groente- en fruitteelt ...
3. Stress: stress hoort bij het dagelijkse leven. Heel wat dingen in het leven zoals je thuissituatie, werk, verplichtingen, mensen met wie je omgaat leveren stress op.
4. Individualisering: mensen zien zich tegenwoordig als afzonderlijke individuen die los staan van anderen. Het gevolg hiervan is dat mensen sporten kritischer en zakelijker benaderen. Zij sluiten zich bijvoorbeeld niet meer aan bij een sportclub omdat hun ouders dat deden of omdat ze dat vroeger deden. Ze kiezen eerder voor sportvormen met minder verplichtingen zoals joggen in een park of tennissen met een vriend op een zelf gehuurde tennisbaan. Deze individualisatie zal natuurlijk gevolgen hebben voor de traditionele (georganiseerde) sportclubs.

De participatiegraad van allochtone jongeren ligt zelfs nog lager. In de loop van de jaren zijn er verschillende onderzoeken uitgevoerd naar de participatie van allochtone jongeren. Helaas kunnen we uit deze onderzoeken afleiden dat de sportparticipatie van allochtone

jongeren in het algemeen minder is dan bij autochtone jongeren. Dit zowel voor sportbeoefening in de vrije tijd als voor sportbeoefening in clubverband (De Knop et al., 1995; Scheerder, 2009). Aangezien sportbeoefening de kwaliteit van het leven aanzienlijk verbeterd vormt dit dus een groot probleem. Iedereen hoort erbij en iedereen moet op een gelijkwaardige manier bereikt kunnen worden. Hieronder verstaan we ook de allochtone jongeren.

Ik doe zelf als allochtoon al sinds mijn vijfde jaar aan sport en ik vind dit essentieel in de opvoeding van een kind/jongere. Allochtone jongeren die niet aan sport doen missen heel wat ontwikkelings- en integratiekansen. Daarom wil ik met mijn onderzoek achterhalen of het nog steeds zo is dat allochtone jongeren minder deelnemen aan activiteiten in sportverenigingen dan autochtone jongeren. Ik wil weten waarom dat zo is, welke factoren hierbij een rol spelen en wat er eventueel aan gedaan kan worden.

De bedoeling van mijn bachelorproef is om mensen te sensibiliseren om aan sport te doen. Ik wil ze overtuigen dat sport bijdraagt tot een gezond leven en een belangrijke invloed heeft op de opvoeding en socialisatie van de jongeren. Ik hoop hen op deze manier gemotiveerd te krijgen om meer aan sporten te doen. Ook voor mensen die in de positie staan om de lage participatie van allochtone jongeren aan sport aan te pakken en te veranderen, kan dit belangrijke informatie zijn.

Hoofdstuk II: Belang van sport

2.1 Functies van sport

Sporten is belangrijk voor de mens. Er zijn een aantal zeer belangrijke functies aan het sporten verbonden namelijk, het gezondheidsaspect en de sociale functie.

2.1.1 Gezondheidsaspect

Een actieve levensstijl is de basis voor een goede gezondheid (De Knop & De Bosscher, 2010). Sport en beweging zorgen voor het voorkomen van heel wat ziekten. De kans op hart- en vaatziekten, osteoporose, overgewicht, hypertensie, beroerte, lage rugklachten en diabetes type twee zal afnemen als je een goede lichamelijke en geestelijke gezondheid hebt. Het blijft hier natuurlijk niet bij want ook het immuunsysteem wordt bevordert waardoor de kans op bepaalde kankervormen zal dalen. Hierbij komen nog heel wat voordelen zoals verbetering van de uithouding, snelheid, alertheid, coördinatie ...

Naast al deze preventieve en curatieve functies van sport, kan men door regelmatig te bewegen ook psychosociale voordelen hebben (De Knop & De Bosscher, 2010).

Hierbij denken we aan:

- Doorbreken van het sociaal isolement
- Vergroten van de onafhankelijkheid
- Verbeteren van het zelfbeeld en zelfvertrouwen
- Vreugde van het meedoen
- Toename van het algemeen welbevinden
- Daling spanning en depressie

2.1.2 Sociale binding

Om u als allochtoon beter te kunnen integreren in de maatschappij is sportparticipatie zeer belangrijk. Sport biedt de mogelijkheid om sociale contacten op te doen. Er ontstaan nieuwe relaties en de onderlinge band tussen mensen wordt versterkt. Men gaat de communicatieve vaardigheden hierdoor versterken en men leert respect te hebben voor elkaar. Sportparticipatie heeft dus ook een belangrijke socialiserende werking waardoor men zich beter kan integreren. Vooral bij kinderen is dit het geval. Het plezier dat zij beleven is gelegen in de interactie met anderen en het beheersen van vaardigheden (De Knop & De Bosscher, 2010). We kunnen dus stellen dat spelervaring op jonge leeftijd in groep, de ontwikkeling van de sociale vaardigheden stimuleert.

Tijdens het sporten, hetzij in de lessen lichamelijke opvoeding of in de sportclub, leren jongeren op een andere manier omgaan met hun leeftijdsgenoten en met volwassenen dan dat ze gewoon zijn. Wel moeten we er van uitgaan dat er een gevaar bestaat dat de jongeren ook antisociaal gedrag kan aangeleerd worden. Hiermee bedoelen we dan dat de begeleiders of coaches, jongeren juist gaan aanzetten tot negatief gedrag tegenover hun tegenspelers. Dit zou dan allesbehalve de sociale vaardigheden bevorderen.

In het algemeen kunnen we dus stellen dat binnen de sport voor jongeren de mogelijkheid bestaat om sociale vaardigheden te stimuleren, als de begeleiders en coaches voldoende zicht hebben op hoe ze met bepaalde situaties en jongeren moeten omgaan.

We onderscheiden ook primaire, secundaire en tertiaire socialisatie:

- *Primaire socialisatie*

Het gezin en bij uitbreiding de familie en vriendenkring worden beschouwd als primaire stabilisator. Vooral het gezin is voor vele jongeren een prominente bron van primaire socialisatie. Niet alleen de directe hulp en stimulans bij sportieve activiteiten, maar vooral een bewegingsgezind klimaat en de sportieve voorbeeldrol van de ouders maken een blijvende indruk op het sportieve leefpatroon van de kinderen (Edwarson & Gorely, 2010). Uit onderzoek is gebleken dat de mate waarin je zoon/dochter of kind sportactief is, sterk wordt bepaald door de sportieve rol van de vader. Bij meisjes zou hetzelfde patroon eerder via de moeder verlopen (Yang, 1995). In de opvoeding herhalen kinderen niet alleen gedrag dat door ouders wordt beloond maar ook het voorbeeldgedrag van ouders dat ze veelvuldig waarnemen. Bij imitatie als vorm van culturele overdracht verloopt socialisatie dan ook veelal niet-intentioneel en informeel aangezien ouders het vanzelfsprekende rolmodel zijn.

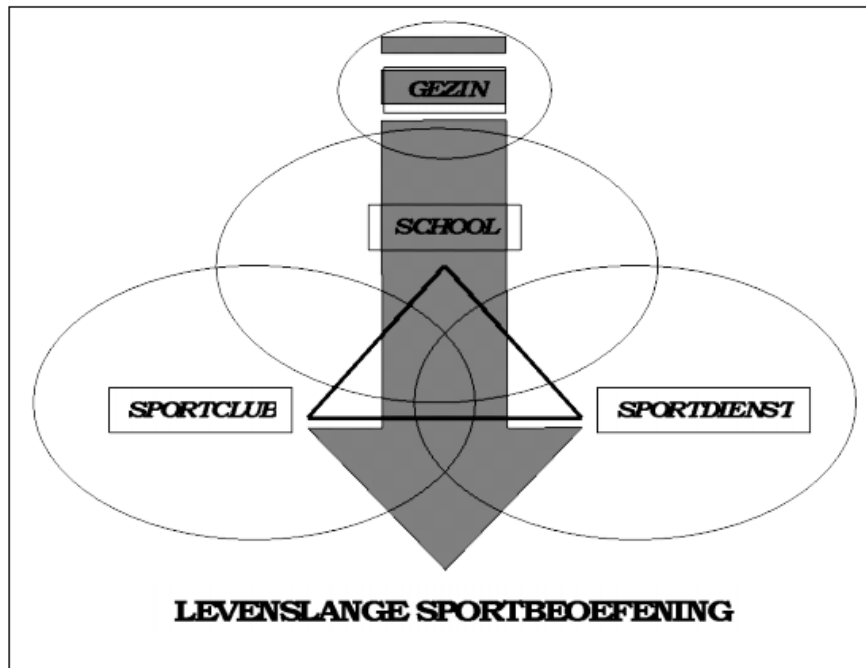
De vriendenkring van de jongeren vormt een tweede belangrijke bron van primaire socialisatie. De kans is groter dat jongeren een actievere levensstijl ontwikkelen wanneer hun vrienden ook sportactief zijn.

- *Secundaire socialisatie*

Het onderwijs, verenigingen en overheid kunnen beschouwd worden als secundaire actoren in het sportsocialisatieproces. Scholen, sportclubs en sportverenigingen zijn zeer belangrijke actoren bij het stimuleren van de jongeren om deel te nemen aan regelmatige sportbeoefening. De school wordt gezien als de belangrijkste bron van secundaire socialisatie. Dankzij de leerplicht worden via de school alle jongeren bereikt, ongeacht socio-economische achtergrond of etniciteit. De school brengt leerlingen niet alleen de specifieke kennis en vaardigheden bij die nodig zijn voor het bereiken van een bepaalde sociale positie, maar ze maakt de leerlingen ook vertrouwd met de waarden, normen, attitudes en typische gedragingen die eigen zijn aan een bepaalde positie.

- *Tertiaire socialisatie*

Tertiaire socialisatie gebeurt vooral via massamedia. Hierbij spreken we dan over televisie, internet, radio ... Het is nog niet duidelijk in hoeverre massamedia invloed heeft op de sportactiviteit van jongeren.

Bron: Scheerder (2003: 24)

Figuur 1: Schematische voorstelling van primaire en secundaire actoren in het sportsocialisatieproces

2.2 Gezondheidsnorm

Zoals eerder al aangehaald behalen de meeste jongeren de gezondheidsnorm niet. Volgens het Vlaams Instituut voor Gezondheidspromotie en Ziektepreventie (2004) zijn onderstaande normen aanbevolen:

Peuter (1,5 - 3 jaar)	Kleuter (3-6 jaar)	6-11 jaar	11-18 jaar	19-65 jaar	65+
minstens 60 minuten matig intensief bewegen of drie uur (licht intensief) bewegen per dag	minstens 60 minuten matig intensief bewegen of drie uur (licht intensief) bewegen per dag	minstens 60 minuten matig tot intensief bewegen per dag	minstens 60 minuten matig tot intensief bewegen per dag	minstens 30 minuten matig intensief OF 10.000 stappen per dag OF minstens 3 keer 20 minuten intensief per week bewegen	minstens 30 minuten matig intensief OF 8000 stappen per dag OF minstens 3 keer 20 minuten intensief per week bewegen

Tabel 1: Gezondheidsnormen volgens het VIGeZ

Dit zijn natuurlijk geen vaste cijfers. De cijfers variëren van onderzoek tot onderzoek, maar in grote lijnen kunnen we deze normen beschouwen als de gezondheidsnorm die moeten behaald worden.

We spreken ook over licht, matig en intensief bewegen, maar wat bedoelen we hier eigenlijk mee?

- **Lichte beweging:**

Met lichte beweging bedoelen we minimale inspanningen verrichten zoals wandelen, golf, yoga, bowling, darts ...

- **Matige beweging:**

Bij matige inspanningen spreken we over niet uitputtende activiteiten waarbij men lichtjes gaat zweten zoals snel wandelen, rustig fietsen, rustig zwemmen, dansen ...

- **Intensieve beweging**

Hier spreken we over activiteiten met een hoge intensiteit waarbij je hartslag en ademhaling gaan verhogen waardoor je moeilijk kunt spreken en veel gaat zweten. Activiteiten zoals lopen, snel fietsen, snel zwemmen ... kunnen we rekenen bij deze categorie.

2.3 Motieven om aan sport te doen

In de onderstaande tabel kan men de voornaamste redenen zien waarom 14- tot 85-jarige sporters in Vlaanderen aan sport doen (Scheerder, 2007).

	%
Ontspanning	69,1
Gezondheid	62,4
Goede conditie	56,2
Vriendschap en gezelligheid	42,9
Groepsgeest	33,3
Grenzen verleggen	23,7
Mooi lichaam	19,1
Kick	15,0
Competitie	14,7
Weg van huis	10,1

Tabel 2: Motieven om aan sport te doen (Scheerder, 2007)

Hoofdstuk III: Sportparticipatie algemeen en bij allochtone jongeren

In Vlaanderen wordt sportparticipatie van jongeren op regelmatige basis onderzocht. Zowel de algemene sportbeoefening en de clubgeorganiseerde sportbeoefening worden cijfermatig in kaart gebracht. Het meest interessante en grootschalige onderzoek wordt uitgevoerd door de afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement van de K.U. Leuven (Scheerder, 2009). Ook sportdeelname van allochtone jongeren is onderzocht geweest (de Knop, 1995).

3.1 Evolutie sportparticipatie

3.1.1 Sport in de vrije tijd

In Vlaanderen bestaat er een grootschalig surveyonderzoek dat tot op heden nog altijd bezig is. Dit onderzoek wordt uitgevoerd aan de afdeling Sociale Kinesiologie & sportmanagement van de K.U. Leuven. Het onderzoek uitgevoerd door professor Jeroen Scheerder geeft een zicht op de evolutie van de sportdeelname van schoolgaande kinderen en jongeren en hun ouders. Het onderzoek is opgestart in 1969 en kent tot op heden vijf 'golven' met telkens een meetinterval van tien jaar. De eerste bevindingen over het onderzoek in 2009 werd door Scheerder (2010; 2011) gerapporteerd. Er werden 3005 gezinnen, met kinderen in het lager en het secundair onderwijs betrokken in het onderzoek. Over de jaren heen werden er in totaal 4300 kinderen, 24000 jongeren en 51000 volwassenen ondervraagd.

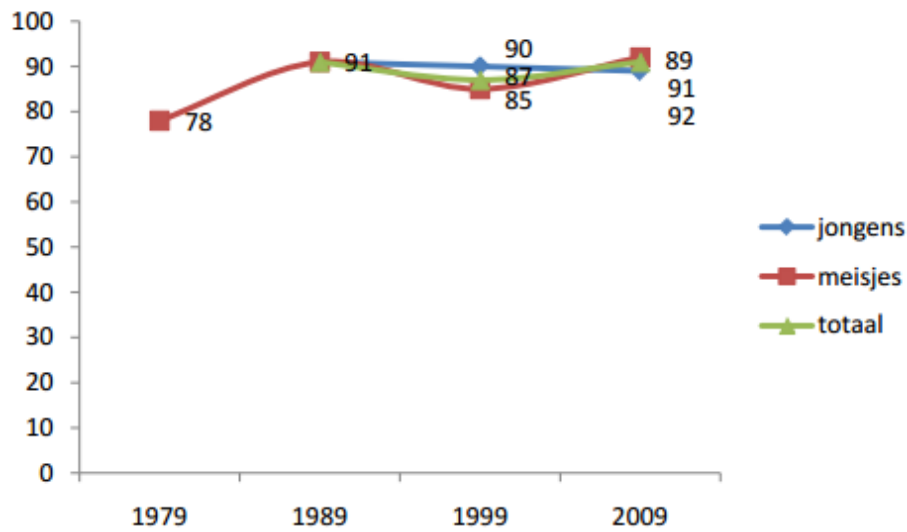
Resultaten:

1969	20% van de bevolking doet actief aan sport
1979	48% van de bevolking doet actief aan sport
1989	Cijfers zijn stabiel gebleven
1999	57% van de bevolking doet actief aan sport
2009	64% van de bevolking doe actief aan sport

Tabel 3: Sport in de vrije tijd (Scheerder, 2010; 2011)

Uit de laatste resultaten kunnen we dus afleiden dat bijna twee derde van de bevolking tussen 12 tot 75 jaar actief aan sport doet in hun vrije tijd. Dit betekent echter ook dat 36 procent van de bevolking niet in aanraking komt met een fysieke activiteit.

Als we enkel de cijfers voor de jongeren van het secundair onderwijs bekijken, merken we dat negen procent van de jongeren volledig sportinactief is gedurende de vrije tijd. Ongeveer negen op de tien komen dus gedurende hun vrije tijd in aanraking met een fysieke activiteit. Deze cijfers zijn eigenlijk vergelijkbaar met de cijfers op het einde van de jaren 80 en het einde van de jaren 90. Veel is er dus niet veranderd in de afgelopen twee decennia.

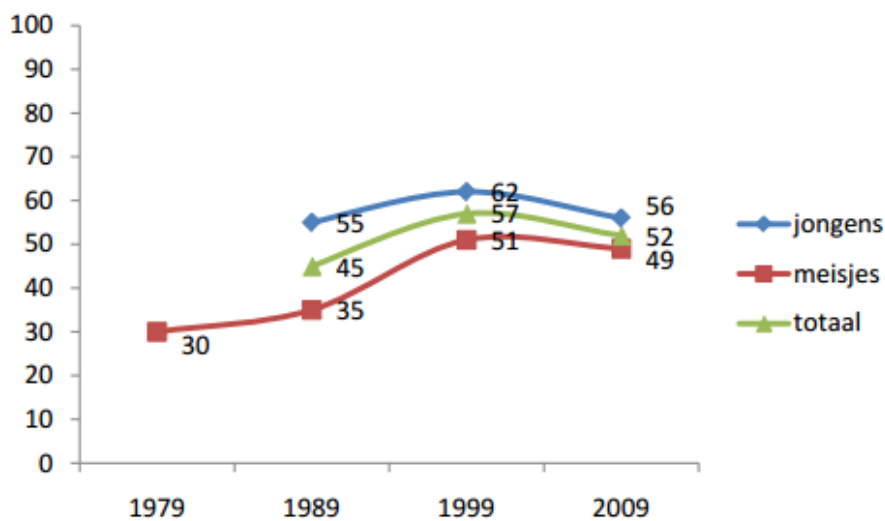
Bron: Scheerder e.a. (2011a: 49)

Figuur 2: Evolutie van het actieve sportdeelname in Vlaanderen bij jongeren uit het secundair onderwijs, 1997 - 2009

3.1.2 Sport in clubverband

Ook de evolutie van sportdeelname in clubverband werd onderzocht in deze studie.

In tegenstelling tot de algemene sportparticipatie bij jongeren uit het secundair onderwijs kunnen we voor sportbeoefening in clubverband wel opvallende verschuivingen zien. Hier werd geconcludeerd dat er een stijging was van sportparticipatie in clubverband in de jaren 70 en 80. Het stabiliseert zich echter vanaf de jaren 90. In het jaar 2009 is er wel een daling van het aantal jongeren dat actief lid is van een sportclub. Slechts 50 procent van de kinderen en jongeren doet aan sport in clubverband. Bij de volwassenen ligt dit cijfer zelfs lager.

Bron: Scheerder e.a. (2011a: 50)

Figuur 3: Evolutie van sportdeelname in Vlaanderen bij jongeren uit het secundair onderwijs, 1979 - 2009

3.2 Sportparticipatie allochtone jongeren

De vraag die in Nederlands en Vlaams onderzoek voornamelijk gesteld wordt, is of allochtone jongeren en ouderen, zowel mannen en vrouwen, actief deelnemen aan sport en op welke manier (zie bijv. Brassé, 1985; De Knop et al., 1996; Duyvendak et al., 1998; Hooft, 1987; VWS, 1996a; Warray, 1990; Zwaard, 1984). Hierbij wordt gekeken in hoeverre de sportdeelname 'afwijkt' van de autochtone Vlaamse/Nederlandse bevolking. Ook worden belemmeringen tot (georganiseerde) sportdeelname in kaart gebracht, om de 'achterstandspositie' van allochtonen ten aanzien van sportdeelname te verklaren en te verminderen.

Zoals eerder gezegd speelt sport een belangrijke rol bij de integratie van allochtone jongeren in de maatschappij. In geen enkel maatschappelijk gebied zijn zoveel allochtonen uitgegroeid tot 'bekende Belgen' als in de sport. De enorme instroom van allochtone jongeren heeft ervoor gezorgd dat vijftien tot twintig procent van de bevolking en in sommige steden zelfs 40 procent van de bevolking van vreemde origine is. Toch stellen we vast dat de totale sportparticipatie onder deze bevolkingsgroep lager ligt dan de sportparticipatie van autochtone jongeren.

Volgens een onderzoek door het departement Bewegings- en Sportwetenschappen in de Vrije Universiteit Brussel uitgevoerd door professor Paul de Knop en professor Agnes Elling, sporten allochtone jongeren in het algemeen minder dan autochtone jongeren. Ook wordt er nog eens onderscheid gemaakt tussen verschillende nationaliteiten. Surinamers sporten bijvoorbeeld meer dan Turken en Marokkanen.

Cijfers uit onderzoek van professor Paul de Knop:

Sportparticipatie	12 - 15 jaar	
	Vlamingen	Migranten
doet niet aan sport	8,8 %	10,7 %
doet aan sport	91,2 %	89,3 %

Tabel 4: Sportparticipatie van Vlaamse en migrantenjongeren van 12 – 15 jaar (De Knop et al., 1995)

Lidmaatschap	12 - 15 jaar	
	Vlamingen	Migranten
nooit lid geweest	31,4 %	53,6 %
1 x lidmaatschap	37,4 %	21,4 %
2 x lidmaatschap	20,6 %	17,9 %
3 x lidmaatschap	7,3 %	7,1 %
4 x lidmaatschap	3,3 %	0,0 %

Tabel 5: Lidmaatschap van een sportvereniging (De Knop et al., 1995)

Uit de bovenstaande resultaten kunnen we afleiden dat allochtone jongeren minder vaak aan sport doen en ook minder vaak lid zijn van een sportvereniging.

Dat allochtone jongeren minder vaak lid zijn van een sportvereniging wordt nogmaals bevestigd door de JOP-monitor voor Brussel (Vettenburg, Elchardus, & Put, 2011). Uit de Jeugd Onderzoeks Platform (JOP) blijkt dat ongeveer twee derde van de Brusselse jongeren (in Nederlandstalige onderwijs) tussen twaalf en achttien jaar oud momenteel actief of passief lid is van het verenigingsleven. De JOP-monitor voor Brussel gaf de mogelijkheid een onderscheid te maken tussen het lidmaatschap van allochtonen wonend in Brussel, autochtonen wonend in Brussel en jongeren uit het Brussels onderwijs niet wonend in Brussel. Uit de resultaten kunnen we duidelijk afleiden dat de deelnamepercentage bij de allochtone jongeren in Brussel het laagst ligt. Slechts 28 procent van de allochtonen zijn lid van een sportvereniging terwijl dit voor de andere groepen boven de 40 procent ligt. Ook het lidmaatschap aan de meeste andere verenigingen vertoont een sterke kloof. Allochtone jongeren worden dus moeilijker bereikt door allerlei verenigingen.

	Actief lid: allochtonen wonend in Brussel (N=106)	Actief lid: autochtonen wonend in Brussel (N=187)	Actief lid: volgt onderwijs in Brussel maar woont er niet (N = 294)	Actief lid Brussel (2010) (N=840)	Actief lid Vlaanderen (2009) (N=1047)
Sportverenigingen, sportclubs	28,2	39,2	46,0	36,6	48,1
Organisatie van een muziekfestival, fuif, buurtfeest,...	4,2	11,2	9,9	7,9	9,5
Jeugdbeweging of jongerenbeweging	3,0	16,9	17,2	10,3	20,2
Deeltijds kunstonderwijs	5,8	18,4	14,1	11,5	13,7
Jeugdhuis of jeugdclub	3,8	6,5	11,1	7,1	6
Hobbyverenigingen	9,2	6,1	11,1	6,1	8,9
(Amateur)kunstbeoefening	4,2	6,8	9,8	7,1	16,9
Religieuze of levensbeschouwelijke verenigingen	7,2	0,5	1,4	4,1	1,6
Speelplein, grabbelpas, roefel, ...	4,0	3,7	5,7	4,3	5,6
Verenigingen of actiegroepen rond milieu, dierenrechten en natuur	1,1	3,3	2,1	1,6	1,5
Vereniging die anderen helpt	1,2	3,2	0,6	1,8	2
Verenigingen verbonden aan een café	1,7	0,5	2,6	2	1,4
Buurt- of wijkwerking	3,3	2,1	1,9	2,9	2,7
Cursussen, workshops of lessen	2,1	2,5	3,1	2,8	2,8
Verenigingen of actiegroepen rond derde wereld, vrede en verdraagzaamheid, mensenrechten of antiracistische organisaties	0,7	1,6	0,3	1,1	2,7
Jongerenuitwisselingsprogramma's	1,3	0,0	1,8	1,3	1
Initiatieven voor kansarme jeugd	1,0	0,0	0,0	0,7	3,8
Allochtone jeugdverenigingen, zelforganisaties van migranten	0,3	0,0	0,0	0,5	n.v.t

Bron: Vettenburg, Elchardus en Put, 2011. Opm: omwille van de vergelijkbaarheid zijn de cijfers in bovenstaande tabel beperkt tot de groep 14- tot 18-jarigen. De 12- en 13 jarigen werden voor Vlaanderen anders bevraagd.

Tabel 6: Lidmaatschap in Brussel en Vlaanderen bij 14- tot 18-jarigen

Een aantal redenen die worden aangehaald in het onderzoek van professor Paul de Knop en professor Agnes Elling voor het minder deelnemen van allochtone jongeren aan activiteiten in sportverenigingen zijn:

- De verschillen in verband met sociale klasse, leeftijd en sekse zijn sterker bij allochtonen dan bij autochtonen. Ouderen, vrouwen en personen uit de lagere sociaaleconomische klassen sporten vaak minder.
- Allochtonen hebben enkel interesse in een beperkt aantal sporten (Bv. voetbal, vechtsporten, atletiek, aerobics en honkbal, maar relatief weinig volleybal, hockey, tennis, schaatsen en wielrennen).
- In professionele sportbeoefening (voetbal, boksen) zijn allochtonen soms relatief gezien oververtegenwoordigd als sporter, maar sterk ondervertegenwoordigd in kaderfuncties.
- Allochtone jongeren kiezen vaak voor het sporten in ongeorganiseerd verband met elkaar.

- Omwille van culturele en religieuze tradities zijn vooral islamitische vrouwen en meisjes weinig geïntegreerd in de Nederlandse/Vlaamse sportcultuur.

Ook uit het onderzoek van Bakhtali & Ramsahai (Warray 1990) kunnen we afleiden dat allochtone mannen vaker sporten in georganiseerd verband dan allochtone vrouwen. In deze studie wordt geconstateerd dat vooral een groot aantal islamitische meisjes en vrouwen op geen enkele wijze geïntegreerd zijn binnen de sport (De Knop, 1996; Hoot, 1987; Lovell, 1991; Warray, 1990). Wel blijkt er bij veel niet-sportende islamitische, voornamelijk Turkse en Marokkaanse, vrouwen interesse te bestaan voor (recreatieve) sportbeoefening. Naast wandelen en fietsen blijkt zwemmen onder bepaalde voorwaarden (o.a. geen mannen en overdag) ook voor deze groep vrouwen een aantrekkelijke bewegingsactiviteit.

3.3 Besluit

Uit bestaande onderzoeken kunnen we afleiden dat sinds de jaren 70 er een stijging is van sportdeelname in de vrije tijd van de gehele bevolking. 64 procent van de bevolking in Vlaanderen deed in 2009 aan sport in hun vrije tijd, terwijl dit in 1969 maar twintig procent was. Als we de cijfers enkel voor de jongeren van het secundair onderwijs bekijken, zien we dat negen procent van de jongeren volledig sportinactief zijn. Dit betekent dat 91 procent wel aan sport doet in hun vrije tijd. Bij de jongeren is de stijging van sportdeelname niet al te veel gestegen in de laatste twintig jaar.

Ook het aantal lidmaatschappen bij sportclubs is sinds de jaren 70 gestegen. In de jaren 90 stabiliseert het zich echter en in 2009 zien we zelfs een lichte daling van het aantal jongeren die lid zijn van een sportclub. Met een magere 50 procent is de deelname in sportclubs toch wel laag bij de jongeren van het secundair onderwijs.

Als we de cijfers van de allochtone jongeren bekijken, zien we dat de sportparticipatie bij deze groep zelfs lager ligt. Allochtone jongeren nemen in het algemeen minder deel aan activiteiten in sportverenigingen dan autochtone jongeren. Zowel voor sport in de vrije tijd, als voor het lid zijn van een sportclub, zijn allochtonen minder vertegenwoordigd.

Hoofdstuk IV: Het beleid in Vlaanderen betreffende de participatie van personen met een etnisch-cultureel divers achtergrond

Culturele en etnische diversiteit in onze samenleving is niet iets waar we omheen kunnen. De aanhoudende immigratie in combinatie met een groeiende groep mensen met een diverse achtergrond zal ervoor zorgen dat Vlaanderen in de toekomst verder zal verkleuren.

4.1 Mensen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond in Vlaanderen

In het decreet van 28 april 1998 betreffende het Vlaamse Integratiebeleid rekent men tot de doelgroep van het beleid: de hele Vlaamse samenleving met daarbij, naar gelang het geval, specifieke aandacht voor volgende personen:

1) Personen die legaal en langdurig in België verblijven en die bij hun geboorte niet de Belgische nationaliteit bezaten of van wie minstens een van de ouders bij geboorte niet de Belgische nationaliteit bezat, in het bijzonder diegenen die zich in een vaststelbare achterstandspositie bevinden; daarbij is een langdurig verblijf elk legaal verblijf dat niet beperkt is tot maximaal drie maanden, zoals bedoeld in hoofdstuk twee van de eerste titel van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen;

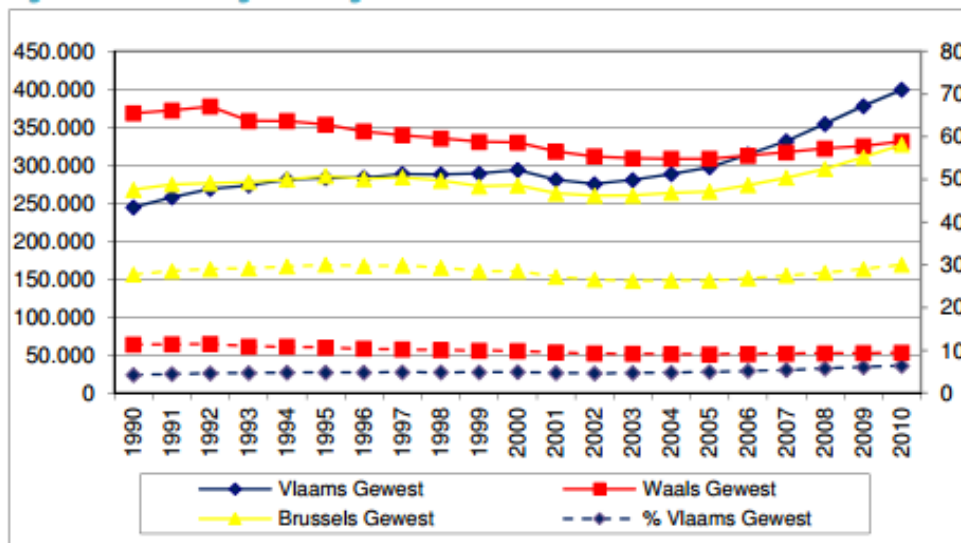
2) Personen die legaal in België verblijven en die wonen of woonden in een woonwagen als vermeld in artikel 2, 33°, van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, of waarvan de ouders dat deden, met uitzondering van bewoners van campings of gebieden met weekendverblijven.

Wanneer we over mensen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond spreken, hebben we het dus over een zeer diverse groep mensen. Het gaat over mensen die in de jaren 50 en 60 als gastarbeider naar België zijn gekomen, ook wel eerste generatie mensen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond genoemd. Hun kinderen (tweede en derde generatie) zijn in België opgegroeid en hebben de Belgische nationaliteit. Ook nieuwkomers, mensen die recent in België zijn aangekomen, vluchtelingen en mensen zonder papieren vallen onder die noemer. We hebben het dus niet over een homogene groep wanneer we over mensen spreken met een etnisch-cultureel diverse achtergrond.

Begin 2010 woonden er in het Vlaamse Gewest 399.433 vreemdelingen (personen met vreemde nationaliteit), goed voor 6,4 procent van de bevolking. De laatste twintig jaar is het aantal vreemdelingen bijna continu gestegen. Enkel begin jaren 2000 was er een lichte daling. Vooral de laatste jaren merken we dat het aantal vreemdelingen aanzienlijk gestegen is. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest schiet er met zijn 30 procent aan vreemdelingen toch met kop en nek bovenuit. In het Waalse Gewest ligt dit cijfer lager, namelijk 9,5 procent. Alles samen woonden er begin 2010 in België 1.057.666 personen met een vreemde nationaliteit of 9,8 procent van de totale bevolking.

De meest recente cijfers over de opdeling van de vreemdelingen naar nationaliteit dateren van 2008. Bijna één op de drie vreemdelingen in het Vlaamse Gewest had in 2008 de Nederlandse nationaliteit (31%). Daarna volgen de Marokkanen (8%), de Italianen (7%), de Turken (6%) en de Fransen (5%). Terwijl het aandeel van de Nederlanders tussen 1998 en 2008 behoorlijk is toegenomen, is het aandeel van de Marokkanen en Turken aanzienlijk

gedaald. Dat laatste vooral doordat een groot deel van hen in de afgelopen jaren Belg is geworden.

Figuur 4: Evolutie van het aantal personen met vreemde nationaliteit in de gewesten (linker as) en aandeel personen met vreemde nationaliteit in de totale bevolking in % (rechter as), van 1990 tot 2010, telkens op 1 januari. Bron: ADSEI.

In mijn bachelorproef wordt allochtoon als volgt omschreven: een persoon die oorspronkelijk van een andere afkomst is en die een andere taal dan het Nederlands als moedertaal heeft.

4.2 Het integratiebeleid

Het Integratiebeleid staat in voor het opvangen van nieuwkomers zodat ze volwaardig opgenomen worden in onze huidige maatschappij. De bedoeling is dat ze de rechten en plichten overnemen van de samenleving waarin ze willen integreren. Om je plaats te kunnen vinden in de maatschappij moet iedereen gelijke kansen krijgen op vlak van onder meer onderwijs, werk, sociale contacten ... Daarom is een doeltreffend en krachtig integratiebeleid essentieel om tot een leefbare samenleving te komen.

Het integratiebeleid is een driesporenbeleid dat streeft naar:

- **Emancipatie:**
Het emancipatiebeleid streeft naar een evenredige participatie aan de samenleving van de 'bijzondere doelgroepen'.
- **Toegankelijkheid:**
Reguliere voorzieningen moeten toegankelijk zijn voor alle burgers. Iedere burger heeft recht op een kwaliteitsvolle dienstverlening, los van zijn of haar herkomst.
- **Samenleven in diversiteit:**
Samenleven in diversiteit is een verantwoordelijkheid van iedereen. De overheid wil daarom een ruimer draagvlak verwezenlijken voor een diverse samenleving. Dit wilt hij bereiken door onder andere sensibiliseringsacties op te zetten, de sociale samenhang te versterken en samenlevingsproblemen op te lossen.

Het integratiebeleid richt zich tot vijf doelgroepen:

- Allochtone burgers die hier legaal gevestigd zijn
- Erkende vluchtelingen
- Trekkende bevolkingsgroepen (personen die legaal in België verblijven en die wonen of woonden in een woonwagen als vermeld in artikel 2, 33°, van het decreet van 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode, of waarvan de ouders dat deden met uitzondering van bewoners van campings of gebieden met weekendverblijven.)
- Inburgeraars
- Mensen zonder papieren

Integratie is een regionale bevoegdheid. Elk gewest heeft zijn eigen ideeën rond integratie. In de Vlaamse gemeenschap spreekt men over inburgeringsbeleid. Ook het inburgeringsbeleid vormt een onderdeel van het integratiebeleid. Wie nieuw is in Vlaanderen of Brussel, heeft sinds enkele jaren recht op een inburgeringstraject. Sommige nieuwkomers zijn verplicht zo een traject te volgen. Deze worden dan begeleid door een trajectbegeleider.

De onderdelen van het traject zijn:

- Een basiscursus Nederlands
- Een cursus maatschappelijke oriëntatie (MO)
- Een pakket loopbaanoriëntatie

Integreren is geen gemakkelijk proces, laat staan dat je de taal beheerst van het land waarin je wil verblijven. Gelukkig zijn er centra die cursussen Nederlands aanbieden als tweede taal (NT2). Deze cursussen helpen de persoon de taal te begrijpen en te gebruiken om te kunnen functioneren in de maatschappij. De cursussen worden aangeboden door Centra voor Basiseducatie en Centra voor Volwassenenonderwijs. Het lessenpakket wordt aangepast van persoon tot persoon en dit gebeurt in het Huis van het Nederlands. In veel steden vind je een dienst internationale samenwerking terug die integratie mogelijk maakt en aanmoedigt. Deze verwijzen je door naar het Huis van Nederlands, Centrum voor Basiseducatie.

Het Huis van Nederlands is erg belangrijk. Zij adviseren immigranten welke cursus zij moeten volgen die het best aansluit bij hun behoeften. Ze dragen bij tot de integratie en inburgering van vreemdelingen in de Vlaamse samenleving, maar dit kan ook vanuit sociaal of professioneel perspectief. Het Huis van Nederlands West-Vlaanderen beschikt over een volledig overzicht van alle cursussen NT2.

Het is niet altijd even gemakkelijk om aanbod te verschaffen aan personen die een bepaalde cursus willen volgen. Daarom wordt er eenmaal per jaar een NT2-overleg gehouden. Hier worden beslissingen genomen om vraag en aanbod of behoeften van de geïnteresseerden (van zo een cursus) te optimaliseren. Regelmatig worden zulke behoeften doorgegeven aan de Vlaamse Overheid.

Om de uitvoering van het integratiebeleid op het terrein te ondersteunen, worden er integratiecentra en integratiediensten erkend en gesubsidieerd door de Vlaamse Overheid. Integratiecentra hebben als opdracht om het integratiebeleid te analyseren, evalueren, ondersteunen en stimuleren. Zij informeren en bieden advies en vormingen op maat aan organisaties, verenigingen, voorzieningen en besturen inzake toegankelijkheid, participatie en samenleven in diversiteit. Zij stimuleren en ondersteunen vernieuwende projecten en ontwikkelen methodieken. Ook begeleiden en ondersteunen ze veranderingsprocessen van voorzieningen, organisaties of verenigingen.

Integratiediensten hebben de taak om de gemeentelijke integratiebeleid uit te werken, te coördineren en uit te voeren. Zij zorgen voor de toegankelijkheid van de gemeentelijke diensten en andere voorzieningen voor iedereen en in het bijzonder voor de specifieke doelgroepen van het integratiedecreet, bevorderen de participatie van de doelgroepen aan het beleid en nemen initiatieven om het samenleven in diversiteit tussen alle burgers te stimuleren.

4.3 Het sportbeleid

Sport is een gemeenschapsbevoegdheid. De Vlaamse Regering voert een eigen beleid rond sport en zet beleidsinstrumenten in, zowel voor breedtesport (sport voor allen) als voor topsport. Sinds juni 2009 is Philippe Muyters de Vlaamse minister bevoegd voor sport. De Vlaamse Regering en de minister voor sport zijn belast met het uittekenen en bepalen van het Vlaamse sportbeleid. Het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media geeft beleidsvoorbereidende input en advies aan de minister. Het Bloso is verantwoordelijk voor de uitvoering van dat beleid.

4.3.1 BLOSO

Het Bloso (het Agentschap voor de Bevordering van de Lichamelijke Ontwikkeling, de Sport en de Openluchtrecreatie) is het uitvoerend orgaan van het Vlaamse sportbeleid en staat vooral bekend om zijn rol in sportpromotie in Vlaanderen (De Knop & De Bosscher, 2010).

In het decreet van 7/05/2004 tot omvorming van de Vlaamse Openbare Instelling Bloso tot het Intern Verzelfstandigd Agentschap met rechtspersoonlijkheid Bloso, wordt de missie van het Bloso omschreven. Het decreet zegt dat het Bloso in het algemeen belast is met het uitvoeren van het Vlaamse sportbeleid conform de taken, vermeld in artikel 5, om de sportparticipatie en de kwaliteit van het sportaanbod te verhogen en een integraal Vlaams topsportbeleid uit te bouwen.

De taken vermeld in artikel 5 van dit decreet zijn de volgende:

- De organisatie van sportkampen en sportklassen in de Bloso-centra.
- Het uitbouwen en ter beschikking stellen van de Bloso-centra aan sportfederaties, sportclubs, sportdiensten, topsporters en individuele sportbeoefenaars, onder meer voor de organisatie van trainingen, stages en wedstrijden, op alle niveaus
- Het aanbieden en erkennen van sportkaderopleidingen via de Vlaamse Trainersschool.
- Internationale uitwisseling van trainers, sportexperts en topsporters.
- Het voeren en coördineren van de sportpromotie op Vlaams niveau.
- De subsidiëring, de begeleiding en de inspectie van sportfederaties, sportdiensten en andere sportactoren.
- Het uitvoeren en coördineren van het Vlaams topsportbeleid.
- Het uitbouwen van een Kenniscentrum Sport.
- Het adviseren en begeleiden van de uitbouw van sportinfrastructuur in Vlaanderen.
- Vanuit de opgebouwde kennis en terreinexpertise, beleidsgerichte input ter beschikking stellen van de beleidsondersteuning

Binnen het Bloso worden ook een aantal diensten ontwikkeld die aan de sector aangeboden worden. Deze diensten richten zich op verschillende doelgroepen en hebben afwisselend initiatie of sportaanbod tot doel.

Diensten die worden aangeboden zijn:

- **Sportkampen:**
Het Bloso beschikt over dertien sportcentra. In deze centra worden sportkampen georganiseerd tijdens de vakantieperiodes. Het is toegankelijk voor scholen voor hun sportklassen en schoolspordagen, sportclubs en sportfederaties voor trainingen en stages, bedrijven voor hun bedrijfssportdagen, en ook de individuele sporter. Iedereen kan er dus terecht. Het aanbieden van sportkampen is in de loop der jaren sterk gegroeid en is één van de succesfactoren van het Bloso geworden. Er wordt ook enkel gewerkt met gediplomeerde lesgevers

- **Vlaamse Trainersschool (VTS)**
Op 1 februari 1994 werd de Vlaamse Trainersschool (VTS) opgericht om de opdracht van het Bloso inzake sportkaderopleiding verder te realiseren en te optimaliseren. De VTS is de afdeling sportkaderopleiding van het Bloso, die in samenwerking met de drie instituten voor lichamelijke opvoeding van de universiteiten, de veertien hogescholen met een opleiding lichamelijke opvoeding en de erkende sportfederaties, opleidingsprogramma's uitwerkt voor trainers. Het is de missie van de Vlaamse Trainersschool om zoveel mogelijk trainers, sportbegeleiders en clubbestuurders zo goed mogelijk op te leiden. Hiervoor organiseert en erkent de VTS sporttakgerichte, beroepsgerichte, begeleidingsgerichte en aanvullende opleidingen en bijscholingen. Een team van experts bewaakt de kwaliteit en de toegankelijkheid van de aangeboden opleidingen.

De Vlaamse Trainersschool besteedt binnen haar opleidingen ook aandacht aan de thematiek interculturaliteit. Meer specifiek wordt er in het algemeen gedeelte van de initiatoropleidingen een deel rond interculturaliteit opgenomen. Binnen de Vlaamse Trainersschool merken we een ruime interesse van allochtone cursisten in onder andere de opleidingen voetbal, bewegingsanimateur en boksen.

- **Uitleendiensten:**
Momenteel bestaan er vijf uitleendiensten in Vlaanderen waar men gratis materiaal kan lenen voor sportmanifestaties.

- **Sportlessen en sportklassen**
Jaarlijks wordt er door het Bloso een brochure uitgegeven waarin een overzicht staat van de verschillende Bloso-sportlessen, -klassen en -kampen.

- **Andere diensten die het Bloso aanbiedt aan de sportsector zijn (www.bloso.be):**
  - Speleobox
  - Mountainbikeroutes
  - Fit-O-Meter
  - Prijzen en trofeeën
  - Provinciale Bloso-inspectiediensten
  - Internationale samenwerking
  - Promotieteam fysieke fitheid
  - Bijscholingen voor leerkrachten LO
  - Barometer van de fysieke fitheid van de Vlaamse jeugd

4.3.2 Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media

Het Departement Cultuur, Jeugd, Sport en Media geeft advies aan de minister(s) om een integrale beleidsvisie op het beleidsdomein te realiseren en te bewaken. Het Departement staat in voor de voorbereiding, de opvolging en de evaluatie van het beleid inzake cultuur, jeugd, sport en media en voor de opvolging van beleidsitems die ook andere departementen betreffen.

De taken van CJSM bestaan voornamelijk uit:

- Beleidsondersteuning
- Medisch verantwoord sporten
- Wetenschappelijk onderzoek
- Internationaal sportbeleid
- Intersectorale overheidssamenwerking
- Opstart van experimentele sportprojecten
- Een deel van het topsportbeleid in samenwerking met het Bloso

Voor sport laat de minister zich adviseren door de strategische adviesraad en de sectorraad sport (Anciaux, 2009). In 2007 werd het decreet goedgekeurd voor de oprichting van de Raad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media, strategisch adviesraad genaamd. Deze raad brengt advies uit over de hoofdlijnen van het beleid, over voorontwerpen of voorstellen van decreet en over ontwerpen van besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot Cultuur, Jeugd, Sport en Media. De raad volgt en interpreteert ook de maatschappelijke ontwikkelingen op het vak van CJSM en levert reflecties over beleidsnota's en beleidsbrieven. De roepnaam van deze raad is SARC, wat staat voor Strategische AdviesRaad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media.

De doelstellingen van SARC zijn:

- Het overstijgen van de belangen van deelsectoren binnen een beleidsdomein (CJSM)
- Een gestelde problematiek op het macroniveau bekijken
- Vanuit zijn integrerend vermogen de verschillende invalshoeken bundelen tot één alomvattend beleidsadvies.

4.3.3 Departementen van de Vlaamse Gemeenschap die zich inlaten met sport

De volgende vier departementen van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap zijn ook bevoegd inzake sportaangelegenheden (De Knop & De Bosscher, 2010):

- Departement Onderwijs:
  - Opleiding van leraren lichamelijke opvoeding
  - Lichamelijke opvoeding en sport op school
  - Schoolsportfederaties
- Departement Leefmilieu, Ruimtelijke Ordening & Infrastructuur:
  - Dit betreft voornamelijk luchtsporten, watersporten, golf, kleischietsen en paardrijden
  - Geluidshinder
  - Gebruik van waters en bossen voor recreatienatuurgebonden sporten
  - Onderhoud van havens en waterwegen
  - Vlareem (Het Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning)
  - Bijzondere plannen van aanleg

- Departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur:
  - Decreet van 27 maart 1991 inzake medisch verantwoorde sportbeoefening
- Departement Werk:
  - Tewerkstellingscontracten voor topsporters
  - Opleidingscheques Vlaamse Trainersschool

4.3.4 Andere private sportstructuren die instaan voor het Sport voor Allen-beleid

- ISB:

Het Vlaams Instituut voor Sportbeheer en Recreatiebeleid (ISB) gaat voor kwaliteitsvol en waardevol lokaal en regionaal sport – en recreatiebeleid. Hun missie is kwaliteitsvol sport aanbieden en het promoten van 'Sport voor Allen-beleid'. Dit wordt verwezenlijkt door een professioneel team in samenwerking met vrijwilligers. Ze voeren 23 projecten uit in heel Vlaanderen waarin sporten en bewegen, sociale activatie van de jongeren en participatie aan en door sport, centraal staat. Ze bieden dan ook sportinfrastructuren aan waarin de jongeren kunnen sporten. Via het andersgeorganiseerd sportaanbod stimuleert het ISB gemeenten om (in samenwerking met partners) ook mensen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond te laten participeren aan sport en bewegen.

- SVS:

De Stichting Vlaamse Schoolsport (SVS) wil leerlingen uit het basis- en secundair onderwijs stimuleren om levenslang aan sport- en bewegingsactiviteiten deel te nemen. Onder schoolsport verstaan we die sportactiviteiten die buiten de gewone uurrooster LO worden georganiseerd en waaraan de leerlingen kunnen deelnemen. Dit gebeurt onder verantwoordelijkheid van de school en de schoolsportorganisatie (SVS). Door haar actieve rol in de scholen heeft SVS het potentieel om leerlingen uit alle doelgroepen aan te spreken.

- VSF:

De Vlaamse Sportfederatie (VSF) is in 1989 opgericht als overkoepelend vertegenwoordiger voor de Vlaamse sportfederaties en sportpromoverende verenigingen. De VSF ziet voor haar leden drie grote taken weggelegd met betrekking tot sport en interculturaliteit, namelijk informeren, sensibiliseren en het stimuleren van drempelverlagende initiatieven.

De Vlaamse sportfederaties werken rond sport en interculturaliteit binnen volgend wetgevend kader:

1. Basisopdrachten decreet op de sportfederaties
2. Facultatieve opdracht jeugdsport (aandacht voor maatschappelijk achtergestelde jongeren en diversiteit).
3. Facultatieve opdracht prioriteitenbeleid: binnen deze facultatieve opdracht werken de sportfederaties rond de verhoging van de sportparticipatie van een bepaalde doelgroep, en hun aansluiting bij de sportclub. Enkele jaren geleden was de doelgroep mensen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond de focus van het prioriteitenbeleid (nadien personen met een handicap, momenteel 55-plussers).
4. Ethisch verantwoord sporten: sportfederaties werken verplicht rond (minstens) één van de zes thema's die de Vlaamse Overheid uitvaardigt. Twee van deze thema's hebben betrekking op inclusie en respect voor diversiteit.

- VLABUS

Het Vlaams Bureau voor Sportbegeleiding (Vlabus) is een soort steundienst voor sportbegeleiders voor het geheel van de georganiseerde sport. Vlabus heeft als doelstelling de professionele tewerkstelling van de sportsector in Vlaanderen en Brussel te ondersteunen

en te bevorderen. Het treedt op als werkgever voor sportlesgevers in heel Vlaanderen. Naast een team van vaste sportlesgevers schakelt Vlabus ook studenten LO en VTS-gediplomeerde medewerkers in voor allerlei opdrachten.

- **BVLO:**

De Bond voor Lichamelijke Opvoeding (BVLO) wil via zijn activiteiten zoveel mogelijk Vlamingen tot blijvende (lifetime) sportactiviteit aanzetten. Dit doen ze door aan kleuters, jongeren en volwassenen een recreatief bewegings- en sportaanbod aan te bieden.

De voornaamste activiteiten van de BVLO-lerarenwerking situeert zich op het vlak van:

- Vorming en nascholing
- Dienstverlening voor leden
- Streven voor meer en betere lichamelijke opvoeding en sport in politieke, economische en onderwijsmiddens
- Zoeken naar structurele oplossingen voor jeugdsport

Naast de werking als vereniging voor gevormden in de LO heeft BVLO nog een aantal andere activiteiten:

- Sportkampen organiseren
- Aanbieden van competitie voor rope skipping
- Promoten van sport via publicaties

4.4 Decreten betreffende sportdeelname van bijzondere doelgroepen

Wat betreft de sportparticipatie van bijzondere doelgroepen heeft de Vlaamse overheid de afgelopen jaren een beleidsinstrumentarium opgesteld waarbij een aantal maatregelen werden genomen om de sportparticipatie te verhogen.

- **Decreet 'Sport voor Allen'**

Via het 'Sport voor Allen' decreet wil Vlaanderen in samenwerking met gemeenten en provincies zoveel mogelijk mensen stimuleren, uitnodigen, begeleiden en ruimte bieden tot actieve sportbeoefening. Er wordt zowel aandacht besteed aan sporten in clubverband als sporten erbuiten. Ook wordt er extra aandacht besteed voor kwetsbare doelgroepen zoals allochtonen.

- **Participatiedecreet**

Het Participatiedecreet - voluit het Decreet houdende flankerende en stimulerende maatregelen ter bevordering van de participatie in cultuur, jeugdwerk en sport - beoogt de ondersteuning, verrijking en versterking van de participatie in het cultuur-, jeugd- en sportbeleid.

Een zo divers mogelijk aanbod voor een zo divers mogelijk groep mensen staat centraal in het participatiebeleid. Het Participatiedecreet is een mix van structurele en projectmatige ondersteuning, van initiatieven gericht op de participatie van een breed publiek en van bepaalde kansengroepen, van bestaande maatregelen en nieuwe initiatieven, van subsidies voor publieke en particuliere initiatieven ...

De diverse maatregelen kunnen evenwel aan twee centrale kapstokken worden opgehangen (De Knop & De Bosscher, 2010). Het Participatiedecreet wil op vele manieren een nieuwe handgreep zijn voor meer gemeenschapsvorming en voor meer kansen voor het brede publiek in de samenleving om van cultuur, jeugdwerk en sport te kunnen genieten.

Daarnaast wil het Participatiedecreet een stevige partner zijn voor kansengroepen. Voor de kansengroepen zijn er een aantal specifieke acties. De algemene projectenregeling wil goede, vernieuwende projecten zien die inzetten op deze kansengroepen.

Hoofdstuk V: Bestaande projecten voor jongeren en interculturalisatie

Er bestaan heel wat projecten en initiatieven die georganiseerd worden om jongeren aan te zetten om meer te sporten. Daarnaast bestaan er heel wat interessante projecten gericht op de participatie van allochtonen in het algemeen en via sport in het bijzonder. Onze samenleving is meer dan ooit etnisch-cultureel verscheiden. Die diversiteit kan een rijkdom zijn als ze haar plaats vindt in alle sectoren van onze samenleving. Toch zien we dat er blijkbaar nog heel wat hindernissen zijn voor een volwaardige deelname. Zoals eerder gezegd is sport zeer belangrijk voor de integratie van allochtone jongeren en een belangrijke poort naar deelname in onze samenleving. Autochtone en allochtone jongeren leren mekaar beter kennen, anderstalige jongeren spreken Nederlands buiten de school, allochtone jongeren krijgen nieuwe netwerken en voelen zich minder uitgesloten, jongeren hebben een aanbod in hun vrije tijd ...

Hieronder worden een aantal interessante initiatieven besproken.

Doe-aan-Sportbeurs:

In samenwerking met de Stichting Vlaamse Schoolsport (SVS) en de lokale gemeentelijke sportdienst organiseert het Bloso in elke provincie Doe-aan-Sportbeurzen voor leerlingen uit de derde graad basisonderwijs en de eerste graad secundair onderwijs. De Doe-aan-Sportbeurs is een sportoriënteringsbeurs waarbij jongeren op een speelse manier in contact komen met een grote verscheidenheid aan sporttakken. De bedoeling via deze kennismaking is namelijk sportieve interesse opwekken bij de leerlingen om ze zo aan te moedigen om zich aan te sluiten bij sportclubs met het oog op levenslang sporten.

Sportprikkel:

Sportprikkel wordt georganiseerd door het Bloso en de Stichting Vlaamse Schoolsport. Sportprikkel is een evenement begeleid door de studenten van het derde jaar Bachelor Lichamelijke Opvoeding. Het doel van dit project is om de leerlingen van het derde graad secundair onderwijs kennis te laten maken met uitdagende en vernieuwende sporten.

Vroemdag:

Vroemdag wordt georganiseerd door het Bloso in samenwerking met de provincie Limburg, SVS, Rotary Midden-Limburg, Fifty One club, Publides, NB Projects, Circuit Zolder en KHLim. De Vroemdag is een initiatief voor kinderen uit het bijzonder onderwijs. Hiervoor worden er rond het circuit van Zolder avontuurlijke en aangepaste sportactiviteiten georganiseerd om zo de kinderen te stimuleren tot permanente sportbeoefening. Op dit evenement wensen de organisatoren jongens en meisjes met een handicap de kans te geven om eens op het circuit mee te rijden en daarnaast zelf actief te sporten.

Buurtsportwerking:

Project buurtsport wil kinderen en jongeren terug aan het spelen krijgen in de buurt. Doelgroepen waar je mee te maken krijgt binnen de buurtsport zijn: maatschappelijk kwetsbare jongeren, kansarme jongeren en allochtone jongeren. Buurtsportwerking staat voor een wijkgerichte aanpak met als doel sportactiviteiten aan te bieden aan zoveel mogelijk doelgroepen. Dit doen ze in het kader van zinvolle vrijetijdsbesteding, sociale veiligheid vergroten, mensen uit hun isolement halen, integratie, werkgelegenheid en het verminderen van vandalisme.

Iedereen is welkom en de kinderen komen vrijwillig naar de activiteiten. Vroeger heette het project "buurtbal". "Bal" werd "sport" waardoor een breder aanbod van activiteiten aangeboden kon worden. Bij het project buurtbal werden nauwelijks meisjes bereikt. Nieuwe

activiteiten zoals “dans” en “gevechtssport” hebben er voor gezorgd dat ook meisjes meer en meer gingen deelnemen.

De Vlaamse overheid ziet buurtsport als het stimuleren van de sportieve recreatie van mensen in de eigen woon- en leefomgeving, met het accent op sportkansarmen (Vlaamse overheid, 2001). Door middel van sport en bewegingsactiviteiten tracht men kinderen en jongeren een zinvolle en waardevolle vrijetijdsbesteding te geven.

Sportmix:

Sportmix - kleurrijk sporten - is een Vlaams multicultureel sportevenement dat jongeren van twaalf tot zestien jaar die thuis zijn in Vlaanderen ongeacht de afkomst, de kans biedt om met en tegen elkaar te sporten. Zo kunnen de jongeren interactief met elkaar omgaan, waarbij fairplay centraal staan. Respect creëren voor en tussen verschillende culturen is een belangrijke maatschappelijke doelstelling waar ook sport zijn steentje toe wil bijdragen.

Het programma verloopt in twee delen: De trophy, die in de voormiddag plaatsvindt, is gericht op het samenwerken van de deelnemers van verschillende culturen. In de namiddag heeft iedere deelnemer de kans om een tornooi te spelen in een sporttak naar keuze.

Het is een landencompetitie waarbij je onder de vlag kan uitkomen die volgens jou het best bij je past. De nadruk ligt hier op een respectvolle manier met elkaar in confrontatie gaan. Dit evenement vindt plaats per provincie en wordt georganiseerd door het Bloso.

Ladymove:

Ladymove wordt georganiseerd door de wijkwerking en sportdienst Ronse. Ladymove biedt sport aan gericht op duurzame participatie van meisjes en vrouwen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond. Het initiatief bestaat sinds 2008. De lessen bestaan uit zumba, aerobics en zwemmen. De hoofddoelstelling is zoals bij de meeste andere initiatieven mensen regelmatig aan sport krijgen. Belemmerende zaken voor sommige vrouwen bij het deelnemen aan deze sporten zijn dat de sporthallen ver af gelegen zijn en dat er te veel wisselende lesgevers worden aangeboden.

BC Foyer:

BC Foyer is een basketbalclub in Molenbeek voor meisjes en wil vooral kansarme meisjes kennis laten maken met basketbal. Meisjes met ambitie kunnen meedoen aan de officiële basketbalcompetitie en meisjes die gewoon graag basketten zonder meer doen mee aan oefenwedstrijden en recreatieve competities. De club streeft naar een mooie sociale mix van spelers en solidariteit tussen de leden en hun families. In de club wordt er gewerkt met een solidariteitsprincipe. Dit wil zeggen dat de gezinnen die het goed hebben iets meer lidgeld betalen, dan families die het moeilijker hebben. Hierdoor leren de spelers respect voor elkaar te hebben en zien ze in dat er mensen bestaan die het moeilijker hebben in het leven. Er wordt ook gewerkt met de ouders door middel van huisbezoeken en open communicatie om te helpen met moeilijke thuissituaties, problemen op school ... De oudere spelers in BC Foyer worden gestimuleerd om niet alleen te groeien binnen de club, maar ook met de club. Ze worden dus gestimuleerd om engagement op te nemen als coach, verkoper in de cafetaria, bestuurslid of scheidsrechter.

MSC AHLAN:

MSC AHLAN staat voor Marokkaanse Socio-cultureel Centrum Ahlan in Antwerpen. De organisatie heeft verschillende deelwerkingen waaronder sportclubs, jeugdwerkingen en sociaal-culturele activiteiten. Veel van de deelnemers waren oorspronkelijk jongens waardoor MSC Ahlan besloot ook sportaanbod voor enkel meisjes van zes tot achttien jaar aan te bieden. In 2012 werd er daarom een zaalvoetbalclub voor enkel meisjes opgestart binnen MSC Ahlan. De doelstelling is om de meisjes te laten participeren in de organisatie en inspraak te geven. Op lange termijn willen ze zelfs dat de vrouwelijke leden doorgroeien

tot in het bestuur. De ambitie van de club is om het recreatief aanbod te behouden, maar ook op competitief niveau zouden ze willen kunnen opteren.

Jespo vzw:

Jespo vzw is een organisatie die is ontstaan in 2005. Jespo vzw geeft jongeren tussen drie en achttien jaar in en rond Antwerpen de kans om deel te nemen aan het sportaanbod in Antwerpen, waaronder 30 verschillende sporten. Door het organiseren van laagdrempelig naschools sportaanbod zowel op initiatie – als op recreatieniveau wil Jespo vzw aantonen dat sport niet alleen draait om prestatie, maar ook om plezier. Jespo vzw focust al sinds haar start vooral op mensen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond en kinderen of jongeren in armoede. Van alle kinderen in Antwerpen t.e.m. negen jaar, is 56,4 procent allochtoon. De organisatie telt ongeveer 60 procent jongens en 40 procent meisjes. Het valt op dat 83,14 procent van de jongeren die deelnemen, jonger is dan twaalf jaar. Jespo werkt ook met 200 vrijwilligers die zich wekelijks inzetten bij een van de sportgroepen. Zeven sportgroepen nemen deel aan 'Jespo on stage'. Met dat project willen de medewerkers van Jespo de ouders meer betrekken bij de organisatie.

De8 vzw:

Mensen met een etnisch-cultureel diverse achtergrond nemen vooral deel aan sporten zoals voetbal en gevechtssporten. Daarom begeleidt De8 voetbalclubs bij het interculturaliseren om hen zo te leren omgaan met deze doelgroep. De8 luistert eerst naar het verhaal van de club en werkt op maat van en samen met de club een stappenplan uit. Het is de bedoeling om op termijn tot een methodiek te komen die door sportclubs kan toegepast worden.

Er worden heel wat initiatieven ondernomen om jongeren en mensen met een etnisch-cultureel divers achtergrond aan het sporten te krijgen. We kunnen ze natuurlijk niet allemaal bespreken, maar hierboven vindt u toch een aantal projecten in Vlaanderen die hiervoor instaan.

Hoofdstuk VI: Methodiek

6.1 Situering doelgroep

In het kader van mijn bachelorproef werd aan de hand van enquêtes onderzoek gedaan naar sportdeelname van allochtone jongeren. De enquêtes werden afgenomen van zowel allochtone als autochtone jongeren van tien tot zestien jaar. De bevragingen zijn uitgevoerd bij zowel meisjes als jongens uit verschillende onderwijsniveaus (basis- en secundair onderwijs) en studierichtingen in de volgende scholen: Lucernacollege te Antwerpen, het Koninklijk Atheneum te Diest en de Basisschool Station te Diest. De rest van mijn enquêtes zijn afgenomen in jeugdverenigingen te Beringen, Koersel en Leuven. Er werden 144 enquêtes afgenomen. In het totaal hebben 83 allochtone jongeren de enquête ingevuld tegenover 61 autochtone jongeren.

6.2 Zoekfocus

De bedoeling van de vragenlijst is om te achterhalen hoeveel allochtone jongeren tussen tien en zestien jaar lid zijn van een sportclub, hoeveel uur per week ze aan sport doen, of ze graag meer zouden willen sporten, wat hen er eventueel van weerhoudt om (meer) te sporten, welke sporten hen aanspreken en wat ze vinden van sport op school. Er zijn ook enquêtes afgenomen van autochtone jongeren om een vergelijking te kunnen maken tussen de allochtone en autochtone participatie in sportverenigingen. Uit de antwoorden kunnen we dan achterhalen of allochtone jongeren nog steeds ondervertegenwoordigd zijn in sportclubs en waarom dit eventueel zo is.

6.3 Zoekproces

Om het onderzoek naar de sportdeelname van allochtone jongeren te verwezenlijken is er een enquête opgesteld die werd afgenomen bij jongeren van tien tot zestien jaar (zie bijlage). Om de representativiteit van het onderzoek te verhogen werden de enquêtes afgenomen in Antwerpen, Beringen, Diest, Koersel en Leuven.

Elke vraag uit de vragenlijst is apart geanalyseerd en in cijfers en grafieken opgenomen. Vervolgens zijn de onderzoeksvragen van het onderzoek beantwoord. Daarna is er conclusie getrokken uit de bevragingen en een vergelijking gemaakt met voorgaande onderzoeken. Ten slotte zijn er oplossingen gezocht en geformuleerd.

Hoofdstuk VII: Resultaten onderzoek

7.1 Resultaten enquêtes: sportdeelname allochtone jongeren

In het totaal hebben 83 allochtone jongeren deelgenomen aan de bevestigingen. 35 (42%) van deze geënquêteerde waren mannen en 48 (58%) waren vrouwen.

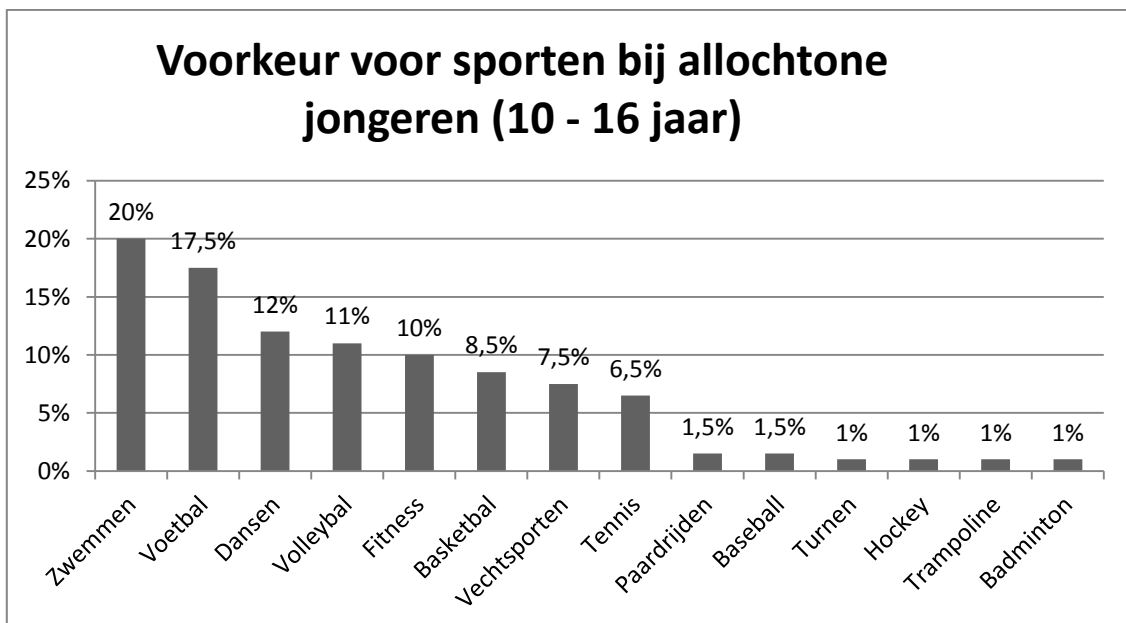
- **Afkomst geënquêteerde allochtone jongeren**

Afkomst geënquêteerde allochtone jongeren	Aantal	Afkomst geënquêteerde allochtone jongeren	Aantal
Turks	49	Syriër	1
Marokkaans	18	Tunesisch	1
Congolees	2	Nigeriaan	1
Zweeds	1	Braziliaan	1
Bulgaar	1	Burundees	1
Ghanees	3	Somaliër	2
Nederlander	1	Eritrees	1

Tabel 6: Afkomst geënquêteerde allochtone jongeren

Uit bovenstaande tabel kunt u afleiden welke verschillende origine de bevestigde jongeren hebben. De meeste ondervraagde waren van Turkse afkomst.

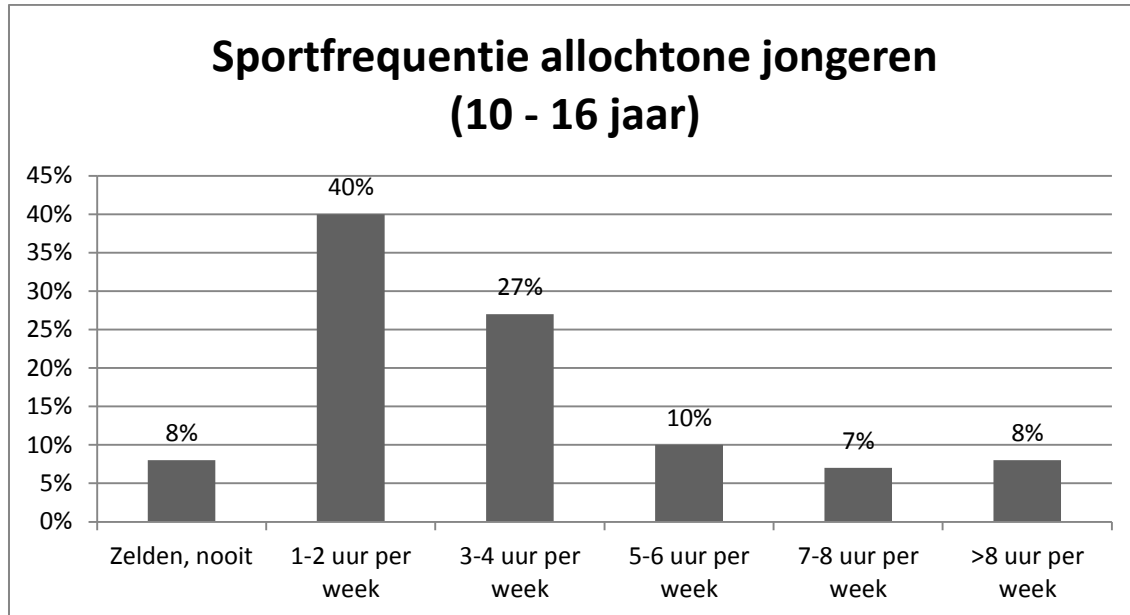
- **Welke sporten spreken je het meeste aan?**

Grafiek 1: Sporten die de allochtone jongeren het meeste aanspreken

Uit grafiek één zien we dat vooral zwemmen en voetbal heel populair zijn bij deze doelgroep. Dansen, volleybal en fitness blijken ook in de smaak te vallen gevolgd door basketbal, gevechtssporten en tennis.

- **Hoeveel uur doe je in totaal aan sport of fysieke activiteit? Dit kan in een sportclub, fitnesscentrum of recreatief (vrijtijdsbesteding), buiten de lessen lichamelijke opvoeding op school?**

Grafiek 2: Sportfrequentie allochtone jongeren

Uit bovenstaande grafiek blijkt dat de meeste allochtone jongeren onder de gezondheidsnorm zitten qua sportbeoefening buiten de lessen lichamelijke opvoeding. Bijna de helft (40%) sport slechts één tot twee uur per week en acht procent geeft aan zelden of nooit te sporten buiten de lessen lichamelijke opvoeding.

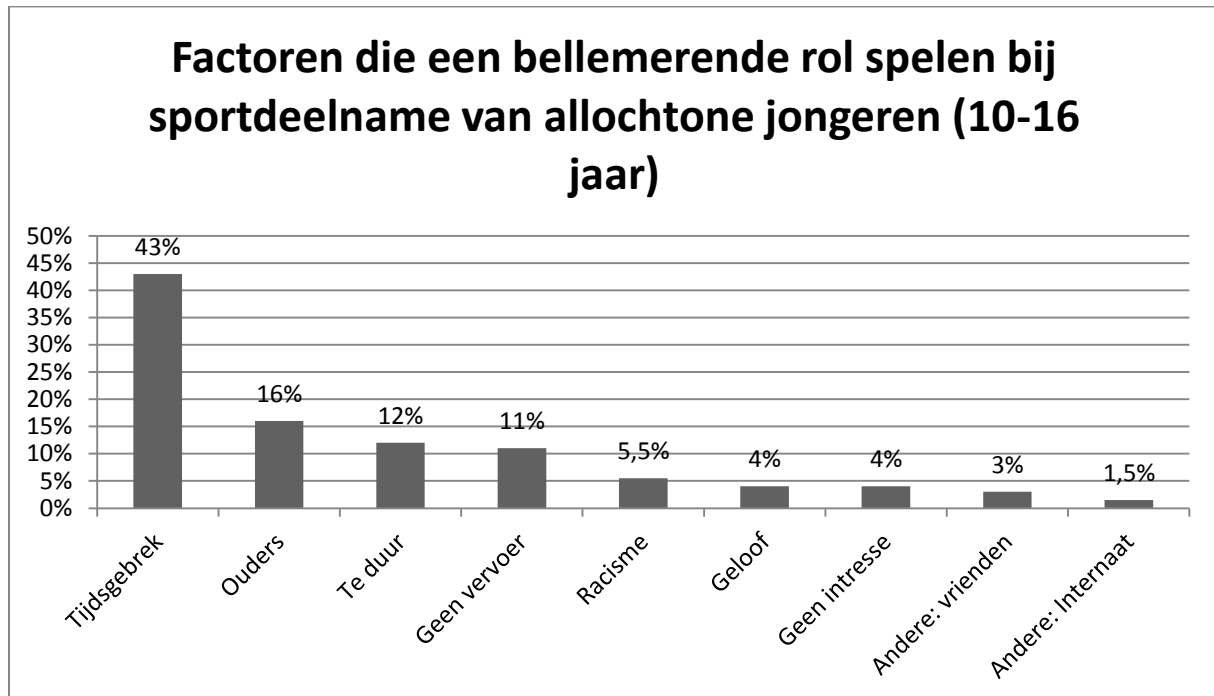
- **Zouden allochtone jongeren meer aan sport willen doen?**

Van de ondervraagde zouden 61 (74%) van de allochtone jongeren graag meer aan sport willen doen terwijl de andere 21 (26%) zeggen dat ze het liever niet doen.

Redenen die worden aangehaald door allochtone jongeren waarom ze liever niet aan sport doen:

- "Ik doe al aan ontspanning in mijn vrije tijd"
- "Omdat ik al genoeg sport"
- "Ik hou niet van sporten"
- "Ik wil niet elke dag zweten, maar ook eens uitrusten"
- "Ik heb er geen tijd voor"
- "Liever weinig sporten dan te veel"
- "Ik wil ook tijd hebben voor mezelf"
- "Ik moet me focussen op school"

- **Wat houdt je tegen om meer aan sport te doen?**

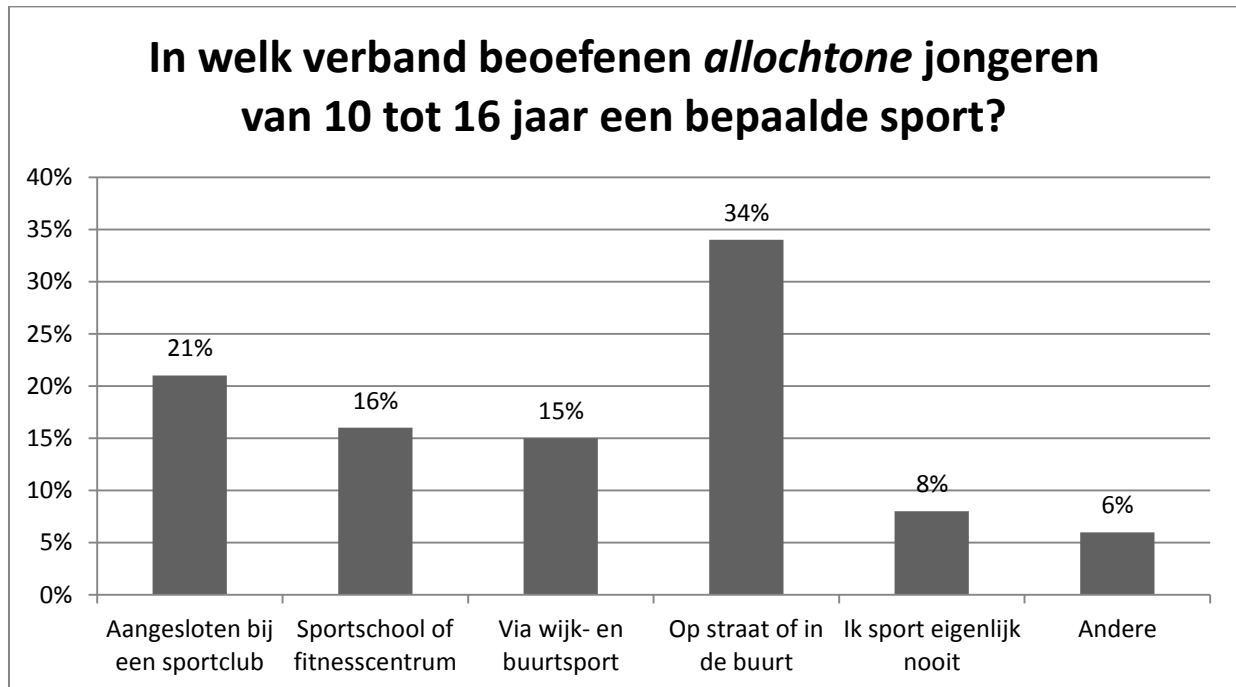
Grafiek 3: Belemmerende factoren bij het deelnemen van allochtone jongeren aan sport

Uit grafiek drie blijkt dat tijdgebrek als grootste belemmerende factor wordt opgegeven door de allochtone jongeren. Hierna komt met zestien procent de ouders die geen toestemming geven aan hun kinderen om te gaan sporten. Ook het financiële aspect en het geen vervoer hebben spelen een belangrijke rol bij het niet deelnemen van allochtone jongeren aan sport. Verder speelt het geloof soms een rol bij jongeren van islamitische afkomst.

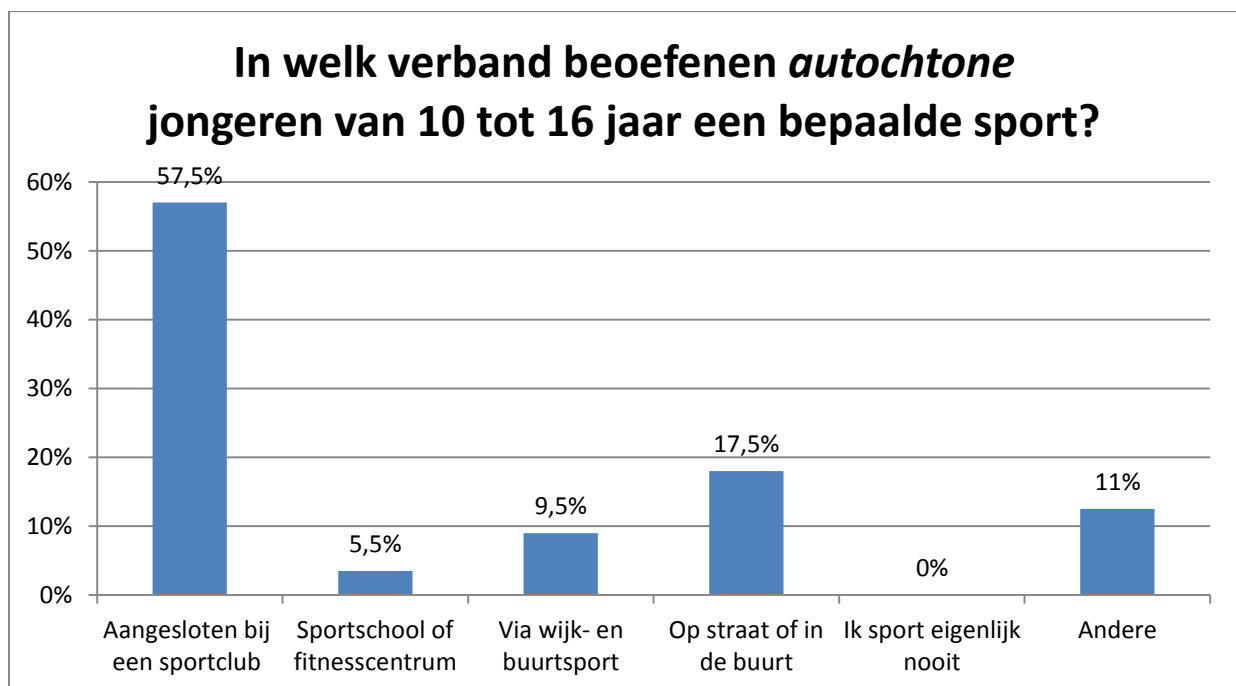
Uitleg van de jongeren waarom ze deze reden hebben aangeduid:

- "Ik heb het te druk met school"
- "Blessure"
- "Veel huiswerk"
- "Geen tijd"
- "Ik weet niet naar welke sporten ik kan gaan"
- "Mijn ouders geven geen toestemming"
- "Gepest en niet genoeg geld"
- "Omdat mama en papa werken"
- "Ik kan er niet naar toe gaan"
- "Je bent al heel moe als je van school naar huis komt"
- "Ik ga naar muziekschool en als ik thuis kom is het al te laat en moet ik nog studeren"
- "Ik hou van zwemmen en dat kan ik niet overal"
- "Ik sport niet graag alleen"
- "Ik doe graag voetbal, maar omdat ik een hoofddoek draag kijken ze raar naar mij"
- "Ik studeer in Antwerpen, maar woon in Brussel, dus kan ik geen tijd maken"
- "Ik zit op internaat"
- "Ik wil graag voetbal spelen maar mijn ouders laten het niet doen"
- "Ik wil graag kickboksen maar dat gaat niet goed met mijn hoofddoek"

- In welk verband beoefen je een bepaalde sport?

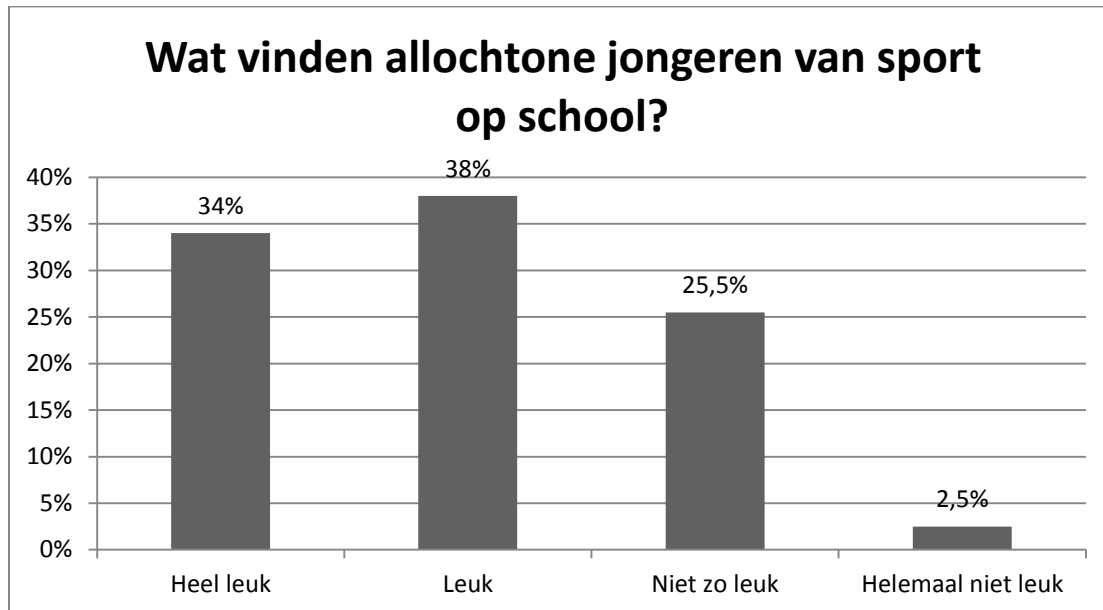
Grafiek 4: Sportbeoefening allochtone jongeren

Grafiek 5: Sportbeoefening autochtone jongeren

Uit grafiek vier en vijf blijkt dat allochtone jongeren weinig deelnemen aan activiteiten in sportverenigingen. Uit de resultaten kunnen we afleiden dat slechts 21 procent van de allochtone jongeren tussen tien en zestien jaar lid zijn van een sportclub tegenover 57,5 procent van de autochtone jongeren.

- **Wat vinden allochtone jongeren van sport op school?**

Grafiek 6: Allochtone jongeren over sport op school

Uit grafiek zes blijkt dat 72 procent van de allochtone jongeren het leuk tot heel leuk vinden om aan de sportlessen mee te doen. Dit wilt echter wel zeggen dat de overige 28 procent van deze doelgroep niet zo graag aan de lessen lichamelijke opvoeding deelnemen.

Uitleg bij de antwoorden:

- "Ik vind sporten tof"
- "Het is fijn"
- "Samen spelen met anderen"
- "We moeten altijd lopen"
- "Saaie lessen"
- "Onze weerkracht geeft amper les"
- "Sporten is niks voor mij"
- "De juffen zijn te wild"
- "We sporten niet zo actief"
- "Niemand luistert"
- "Saaie lessen"
- "We doen niets interessant"
- "Het is lastig als je steeds om te kleden met een hoofddoek"
- "Elk jaar is het bijna hetzelfde"
- "We doen sporten waar we niets uit leren. We kunnen beter vechtsporten krijgen, dan kunnen we ons verdedigen"

7.2 Conclusie uit de bevragingen

Om mijn onderzoek te kunnen realiseren heb ik 144 enquêtes afgenomen in verschillende steden. In totaal zijn er 83 enquêtes afgenomen van allochtone jongeren waarvan 35 jongens en 48 meisjes zijn. De overige 61 bevragingen zijn gedaan bij autochtone jongeren om een vergelijking te kunnen maken tussen sportdeelname van allochtone jongeren en sportdeelname van autochtone jongeren.

Uit de bevraging bij allochtone jongeren over hun sportdeelname kunnen we heel wat conclusies trekken. De resultaten zijn te vergelijken met de resultaten van de onderzoeken van Jeroen Scheerder (2009) en Paul De Knop (1995). Eerst en vooral kunnen we concluderen dat allochtone jongeren in het algemeen minder deelnemen aan activiteiten in sportverenigingen dan autochtone jongeren. Uit de resultaten van mijn onderzoek (2015) zijn slechts 21 procent van de allochtone jongeren lid van een sportclub tegenover 57,5 procent van de autochtone jongeren. Het is dus nog steeds zo dat deze doelgroep ondervertegenwoordigd is in sportclubs. Een groot gedeelte, sport het liefst op straat of in de buurt met vrienden (34%). We kunnen ook vaststellen dat deze jongeren in het algemeen te weinig sporten. Acht procent van de allochtone jongeren geven aan zelden of nooit aan sport te doen buiten de lessen LO en 40 procent geeft aan slecht één tot twee uur per week te sporten. Dit is duidelijk onder de gezondheidsnorm en dus te weinig. Wat wel opvalt is dat 74 procent van de bevroegde aangeven dat ze wel graag méér aan sport zouden willen doen. Belemmerende factoren die worden aangegeven zijn: tijdgebrek (43%), ouders die geen toestemming geven (16%), het is te duur (12%), geen vervoer (11%), last van racisme (5,5%), het geloof (4%), geen interesse om fysiek actief te zijn (4%), vriendenkring (3%), verblijf op internaat (1,5%). Deze factoren tonen gelijkenissen met de redenen die worden aangehaald in het onderzoek van Paul de Knop en Agnes Elling (1995) voor het minder deelnemen van allochtone jongeren aan activiteiten in sportverenigingen. Punten die terugkomen zijn dat allochtone jongeren vaak kiezen voor het sporten in ongeorganiseerd verband met elkaar en dat vooral islamitische meisjes weinig geïntegreerd zijn in de Vlaamse sportcultuur. In het onderzoek van Paul De Knop en Agnes Elling wordt ook meegedeeld dat allochtonen enkel interesse hebben in een beperkt aantal sporten (Bv. voetbal, vechtsporten, atletiek, aerobics en honkbal, maar relatief weinig volleybal, hockey, tennis, schaatsen en wielrennen). Uit mijn onderzoek blijkt voetbal (17,5%) en vechtsporten (7,5%) inderdaad populair te zijn, maar andere sporten zoals zwemmen (20%), dansen (12%), volleybal (11%), fitness (10%) en basketbal (8,5%) blijken ook in de smaak te vallen. Ten slotte zijn er sporten die onze doelgroep weinig aanspreken zoals tennis (6,5%), paardrijden (1,5%), baseball (1,5%), turnen (1%), hockey (1%), trampoline (1%) en badminton (1%).

Over sport op school zijn de meningen verdeeld. 72 procent van de allochtone jongeren vinden sporten op school leuk (38%) tot heel leuk (34%) wat natuurlijk heel positief is. Dit wilt echter wel zeggen dat 28 procent van de leerlingen er tegenop kijkt om mee te doen tijdens de sportlessen op school. Dit is natuurlijk te veel. Wanneer we deze resultaten bekijken kunnen we vaststellen dat leraren LO een zeer belangrijke taak hebben. Zij zijn diegene die de leerlingen gemotiveerd moeten krijgen door veel te differentiëren en in te spelen op de noden van de leerlingen. Wanneer leerlingen sport op school leuk vinden en waarderen zullen ze ook meer gemotiveerd zijn om te sporten in hun vrije tijd.

7.3 Onderzoeksvragen

7.3.1 Is het wel degelijk zo dat allochtone jongeren minder deelnemen aan activiteiten in sportverenigingen dan autochtone jongeren?

Uit mijn onderzoek (2015) naar sportdeelname van allochtone jongeren kunnen we afleiden dat allochtone jongeren nog steeds sterk ondervertegenwoordigd zijn in sportclubs. Uit de resultaten kunnen we afleiden dat slechts 21 procent van de allochtone jongeren tussen tien en zestien jaar lid zijn van een sportclub tegenover 57,5 procent van de autochtone jongeren. Zowel uit het onderzoek van Jeroen Scheerder (2009) als uit het onderzoek van Paul De Knop (1995) konden we besluiten dat allochtone jongeren minder vaak sporten en minder vaak lid zijn van een sportclub. In die zin sluiten mijn resultaten dus aan bij de conclusies van deze twee.

7.3.2 Welke factoren spelen een belemmerende rol bij sportdeelname van allochtone jongeren?

Tijdgebrek wordt als grootste belemmerende factor genoemd door allochtone jongeren tussen tien en zestien jaar. Bijna de helft (43%) geeft aan dat ze geen tijd hebben voor te sporten doordat ze het te druk hebben door school. Op de tweede plaats komen de ouders. Zestien procent van de ouders geven geen toestemming aan hun kinderen om te gaan sporten. Dit geeft duidelijk aan dat sommige ouders de school als prioriteit zien en dat ze de meerwaarde van sport voor de opvoeding en ontwikkeling niet zien. Vervolgens is het financiële aspect (12%) en het geen vervoer hebben (11%) de grootste problemen van de allochtone jongeren. 5,5 procent van de geënquêteerde gaven aan dat ze niet aan sport deden omdat ze last hadden van racisme. Het geloof (4%) als belemmerende factor komt op de volgende plaats samen met het geen interesse hebben in sporten (4%). Een kleine minderheid van de allochtone islamitische meisjes gaven aan dat ze vanwege hun hoofddoek soms geen kansen hebben voor bepaalde sporten te beoefenen. De resterende 4,5 procent van de allochtone jongeren gaven aan dat ze niet aan sport deden omdat hun vriendenkring het niet doet (3%) of omdat ze op internaat zitten (1,5%).

7.3.3 Wat kan er gedaan worden om allochtone jongeren te stimuleren om te sporten

Alle kinderen verdienen kansen om zich te ontwikkelen. Uit mijn resultaten van het onderzoek naar sportdeelname van allochtone jongeren (2015) blijkt nog altijd dat allochtone jongeren ondervertegenwoordigd zijn in de sportclubs. Om deze cijfers op een latere fase op een positieve manier te kunnen beïnvloeden moet er rekening gehouden worden met heel wat zaken. Dit geldt zowel voor allochtone jongeren te overtuigen om deel te nemen aan activiteiten in sportverenigingen, als bij het organiseren van initiatieven en projecten voor jongeren zodat ze later kunnen doorstromen naar sportclubs.

Deze punten manifesteren zich op drie onderzoeksniveaus namelijk micro-, meso- en macroniveau. Op microniveau speelt iedereen die rechtstreeks (ouders, begeleiders, vrienden ...) in contact komt met de jongeren een belangrijke rol. Op mesoniveau hebben de organisaties (scholen, sportclubs, sportdiensten ...) een belangrijke invloed en op macroniveau heeft de overheid een belangrijke opdracht.

Het uiteindelijke doel is sportparticipatie bij allochtone jongeren te verhogen.

Microniveau:**- Sensibilisering jongeren en ouders**

Tijdgebrek wordt als grootste belemmerende factor gebruikt bij het niet deelnemen aan sport bij allochtone jongeren van tien tot zestien jaar. Volgens Agnes Elling (2002) en Hutschemaekers en Zarouali (1991) zou dit met cultuur te maken kunnen hebben. Vooral meisjes uit etnisch-culturele minderheden helpen vaak in het huishouden en hebben daarom weinig tijd om te sporten. Het is daarom essentieel dat de jongeren de nodige kennis moeten verwerven over het belang van sporten.

Het is echter niet voldoende om enkel de allochtone jongeren te sensibiliseren om aan sport te doen, ook hun ouders moeten mee betrokken worden in dit proces. Via groepsgesprekken met ouders in buurtcentra, moskeeën, allochtone verenigingen ... kunnen allochtone ouders bereikt worden en kunnen er gesprekken worden gevoerd. Tijdens deze gesprekken moet de nadruk liggen op het sensibiliseren over het belang van sporten en wat het voor de jongeren zou betekenen als ze meer aan sport zouden doen. Sommige ouders uit etnisch-culturele minderheden zien de meerwaarde van sport voor de opvoeding en ontwikkeling niet. Voor hun is vooral presteren op school een prioriteit. Met deze groepsgesprekken is het de bedoeling dat de allochtone ouders te weten komen dat sporten een belangrijke bijdrage levert aan de opvoeding en socialisatie van de kinderen. Sporten is essentieel voor een kind om zich verder te kunnen ontwikkelen. Verder is het gezondheidsaspect natuurlijk heel belangrijk.

Bovendien moet er informatie gegeven worden over de mogelijkheden tot sportdeelname. Het uiteindelijke doel is de ouders warm maken, informeren en motiveren om hun kinderen meer aan gestructureerde sporten te laten deelnemen.

- Stimuleren van ouderbetrokkenheid

Ouders zijn als primaire opvoeders van grote waarde voor de sportieve opvoeding van hun kind. Ouders moeten hun kinderen stimuleren om meer te sporten. Dit gebeurt niet enkel door hun kind ergens in te schrijven, maar ook door hun betrokkenheid te tonen. De Knop en Walgrave (1992) zeggen dat ouders weinig controle en ondersteuning bieden aan de vrijetijdsbesteding van hun kinderen, waardoor maatschappelijk kwetsbare jongeren zich minder zullen wenden tot de georganiseerde clubs. De ouders zouden dus meer betrokken moeten geraken om sportdeelname bij sportclubs te kunnen verhogen. Communicatie is een zeer belangrijke factor om allochtone ouders te bereiken. Klassieke communicatievormen zoals flyers, websites, brieven ... hebben weinig invloed. Persoonlijke benadering is het meest effectief. Ook is het van belang om toeliders in te schakelen. Deze toeliders zijn afkomstig uit de doelgroep en hebben kennis over de gewoontes, waarde en normen die binnen die groep gelden. Hierdoor zullen de allochtone ouders sneller geneigd zijn om in communicatie te treden. Het feit dat ze dan geen problemen zullen ondervinden met taal speelt natuurlijk ook een rol.

Wat kan er gedaan worden om ouderbetrokkenheid te verhogen:

- Het vertrouwen winnen van de ouders door toeliders in te schakelen. Er kunnen bijvoorbeeld vijf toeliders van verschillende nationaliteiten ingeschakeld worden per stad die de taak van toeleider vervullen.
- De ouders moeten face-to-face benaderd worden op een respectvolle en vriendelijke manier.
- Stimuleren van ouders om te komen supporteren en vertellen waarom dit zo belangrijk is voor het kind.

- Ouderavonden organiseren waarbij er informatie wordt gegeven over de vooruitgang van het kind of andere zaken. Hierbij kunnen er weer toeliders worden ingeschakeld zodat de ouders zich op hun gemak voelen. Deze ouderavonden kunnen ingepland worden op hetzelfde moment als de trainingen, wedstrijden of ontmoetingsactiviteiten zodat de ouders hier niet speciaal tijd voor moeten maken.
- Tijdens eetdagen van de club het menu aanpassen. Door het serveren van halal vlees zullen ouders van islamitische afkomst kunnen komen eten, terwijl hier anders geen sprake van zou zijn.

- Begeleiders moeten kunnen omgaan met allochtonen

Begeleiders, trainers en leerkrachten lichamelijke opvoeding moeten kunnen omgaan met diversiteit. Mensen met een divers etnisch-cultureel achtergrond hebben misschien andere waarden en normen, maar ze verdienen ook respect. Sportbegeleiders moeten leren werken zonder vooroordelen zodat etnisch-culturele minderheden zich niet buitengesloten of gediscrimineerd voelen. Als dit wel het geval is, is het niet meer dan logisch dat de kans op een succesvolle sportbeoefening miniem wordt.

Om te voorkomen dat deze problemen optreden, zouden er tijdens de opleidingen van deze sportbegeleiders aandacht moeten worden geschonken aan omgang met diversiteit. Leraren LO zien dit uitgebreid tijdens hun opleiding, maar ook bij trainers en andere begeleiders zou het thema interculturaliteit moeten deel uitmaken van de opleidingscursus. Ook sportclubs moeten begeleiding krijgen om rond discriminatie te werken. Dit kan bijvoorbeeld door workshops te geven aan bestuursleden en trainers. Dit kan in samenwerking met ISB dewelke zijn gespecialiseerd in opleidingen. Ten slotte kunnen er inspanningen worden gedaan om trainers of begeleiders van allochtone afkomst aan te werven. Zij worden echter gezien als rolmodellen en kunnen zeker een positieve invloed hebben op de deelname van allochtone jongeren aan sport.

- Begeleiders moeten sporten aanbieden die aansluiten bij de noden van de jongeren

Zowel tijdens de lessen lichamelijke opvoeding op school als bij de projecten die worden georganiseerd om allochtone jongeren aan te zetten tot meer te sporten, moet er aanbod op maat gegeven worden.

Tijdens de lessen LO moet er zeker plaats zijn voor differentiatie. Elke leerling moet individuele ontwikkelingskansen krijgen en op eigen niveau kunnen sporten. Leerlingen hebben verschillende niveaus en onderwijsbehoeften. Door een diversiteit aan opdrachten aan te bieden die aangepast zijn aan de verschillende noden, kan elke leerling op zijn eigen tempo bepaalde bewegingen inoefenen en een prestatie leveren. Dit zorgt ervoor dat de leerlingen willen sporten, wat op zijn beurt weer de kans vergroot dat de jongeren ook buitenschools gaan bewegen. Als leerkracht moet je ook verwachten dat sommige allochtone leerlingen zich niet volledig kunnen of willen aanpassen aan de gewoontes die misschien van toepassing zijn in de school. Als je bijvoorbeeld verwacht dat sommige islamitische meisjes met een hoofddoek tijdens de lessen LO hun hoofddoek uitdoen, kan dit voor problemen zorgen. Het uiteindelijke doel is de jongeren stimuleren tot bewegen en of dit nu met een hoofddoek gebeurt of niet zou eigenlijk niet zo een groot probleem moeten vormen. Voor de rest moeten de allochtone jongeren zich gerespecteerd voelen en zeker niet gediscrimineerd worden.

Wanneer kinderen geen sportlidmaatschap hebben, hoeft dat nog niet te betekenen dat ze fysiek inactief zijn. Ze kunnen bewegen tijdens hun vrije tijd of door bijvoorbeeld deel te nemen aan projecten en initiatieven die worden genomen om sportdeelname van jongeren te verhogen. Het is wel belangrijk dat er tijdens deze projecten rekening wordt gehouden met

de verschillende noden van jongeren. Specifieke sportaanbod waar een multicultureel publiek naar toe wil komen is essentieel.

Het is dus belangrijk dat leraren LO en andere sportbegeleiders zich blijven ontwikkelen door workshops, presentaties en bijscholingen te volgen.

Mesoniveau:

- Beleid op school

De schoolomgeving is de ideale plaats om kinderen informatie te geven over een gezonde en actieve levensstijl aangezien via scholen alle kinderen ongeacht hun talenten, socio-economische achtergrond of etniciteit bereikt kunnen worden. Geen enkele andere instelling heeft dergelijk, continu contact met alle jongeren (Pate e.a., 2006). Dit betekent echter ook dat scholen een enorme invloed kunnen uitoefenen. Daarom is het belangrijk dat scholen educatieve inspanningen leveren om hun leerlingen aan te zetten tot een actieve en gezonde levensstijl.

Uit de resultaten van mijn onderzoek naar sportdeelname van allochtone jongeren (2015) bleek tijdgebrek een heel groot probleem bij allochtone jongeren. Volgens Lyle Muns, voorzitter van de Vlaamse Scholierenkoepel, wordt de werkdruk bij de leerlingen te groot. Sommige leerlingen komen hun huis niet meer uit omdat ze te veel huiswerk hebben. De leerlingen hebben het meestal veel huiswerk waardoor ze na acht uur op school gezeten te hebben nog een aantal uur aan hun taken moeten bezig zijn waardoor ze de tijd en energie niet meer vinden om aan sport te doen.

Wat kan er gedaan worden:

- Leraren lichamelijk opvoeding moeten kwaliteitsvolle en actieve lessen aanbieden met bijzondere aandacht voor differentiatie. Hierdoor zullen de leerlingen gemotiveerd zijn en willen sporten. Onderzoek bij universiteitsstudenten in Vlaanderen heeft bovendien aangetoond dat gemotiveerde leerlingen voor de les lichamelijke opvoeding meer geneigd waren om buitenschools aan sport te doen (Hearns e.a., 2010). Ook is het van belang dat (allochtone) leerlingen kennis maken met verschillende sporten die aangeboden worden in hun regio. Hierdoor hebben ze hier al een idee over en als ze het graag doen zijn ze al een stapje dichterbij het deelnemen aan buitenschoolse sporten.
- Er moeten educatieve lessen worden ingelast in verband met gezondheid. De verschillende thema's die aan bod kunnen komen zijn: voeding, beweging, lichaamshygiëne, veiligheid, welbevinden ...
- Er moet een gezonde leefomgeving gecreëerd worden door aanpassingen te doen aan het infrastructuur en organisatie van de school door bijvoorbeeld drinkwaterfonteinnetjes te installeren, door aanpassingen te doen aan het voedingsaanbod, door het stimuleren van de leerlingen om met de fiets naar school te komen ...
- Ouders en scholen moeten samenwerken. Zoals eerder gezegd hebben ouders een belangrijke invloed op hun kinderen. Ouders zijn vaak niet op de hoogte van wat het belang is van gezonde voeding en lichaamsbeweging. De scholen kunnen ouders uitnodigen om hier informatie over te geven. Ook hier is het weer belangrijk dat er rekening wordt gehouden met allochtone ouders. Om het nodige vertrouwen te creëren tussen de school en de ouders kunnen toeleiders worden ingeschakeld. Zij kunnen dan helpen bij het uitleggen van de informatie aan de allochtone ouders.

Eventueel kunnen er brochures worden uitgedeeld die vertaald zijn zodat de allochtone ouders dit kunnen begrijpen en hopelijk ook toepassen.

- Scholen moeten de doorstroom naar sportclubs aanmoedigen. De scholen moeten samenwerken met sportclubs om de drempel te kunnen verlagen voor sporten in clubverband. Om dit te kunnen realiseren kunnen sportclubs initiaties komen geven op school om de aandacht van de leerlingen te trekken. Ook de leraar lichamelijke opvoeding kan leerlingen aanmoedigen om een bepaalde sport te gaan doen omdat hij/zij daar bijvoorbeeld heel goed in is.
- Er kunnen schoolteams gevormd worden die deelnemen aan een competitie tegen andere scholen zoals de high school teams in Amerika. Hierbij kunnen er ook coaches worden aangeworven die deze ploegen gaan begeleiden. Dit kan voor verschillende sporttakken en op verschillende niveaus gebeuren.
- Huiswerk moet afgeschaft of sterk gereduceerd worden. Enkel huiswerk geven wanneer het nodig is zal er voor zorgen dat de kwantiteit zal dalen, maar zal voor een stijging van kwaliteit zorgen. Inspraak geven aan leerlingen in verband met huiswerk en het rekening houden met de planning van taken en toetsen kan ook positief zijn. Hierdoor zullen de leerlingen ook meer tijd en energie hebben om aan sport te doen.

- Kosten, bereikbaarheid en vervoer

Zoals uit de resultaten van mijn onderzoek naar sportdeelname van allochtone jongeren (2015) ook blijkt, hebben allochtone jongeren last van het vinden van vervoer en de kosten die aan het sporten verbonden zijn.

Wat kan er gedaan worden:

- Breng het sportaanbod in kaart. Allochtone jongeren en ouders moeten informatie krijgen over de mogelijkheden in hun regio. Ze moeten relevante informatie krijgen over de beschikbaarheid van een sportclub. Hoe moeten ze er geraken, wat gaat het kosten, welke bus moeten ze nemen ...
- Voor het vervoer naar wedstrijden kunnen sportclubs een bus inlassen of mensen stimuleren om te carpoolen. Ook een beurtrol kan een oplossing zijn, maar hier moeten dan duidelijke afspraken rond gemaakt worden bij het inschrijven van het kind.
- Vooral allochtone moeders stimuleren om hun rijbewijs te halen, zodat ze hun kinderen kunnen afzetten aan de sportclub.
- Als er een activiteit of training gaat plaatsvinden, zorg er dan voor dat de timing klopt. Sommige allochtone jongeren moeten de bus nemen. Daarom zouden de sportclubs de busuren in het oog kunnen houden die hun leden moeten nemen. Het beste uur voor heel de groep kan dan genomen worden als startuur voor de trainingen. Dit zal er voor zorgen dat sommige leden niet te vroeg of te laat aanwezig zullen zijn.
- Er kunnen busdiensten ingelast worden naar zwembaden of sportcentra. Er kan een soort 'sportpas' aangeschaft worden dat er voor zorgt dat mensen met een lage socio-economische status gratis of voor een voordeligere tarief de bus kunnen nemen. Als ze gaan sporten kunnen er dan punten op hun 'sportpas' worden gezet door de betrokken zwembad of sportcentra waar ze heen zijn gegaan. Bij het behalen van een bepaald aantal punten kunnen ze dan iets verdienen zoals een cinematicket, een theaterticket, een cadeaubon voor een winkel ...

- Mensen met een lage socio-economische status goedkoper aan sport laten deelnemen of extra subsidiemiddelen voorzien. Er moet financiële flexibiliteit zijn in sportclubs. Families die het moeilijk hebben zouden bijvoorbeeld minder kunnen betalen, terwijl goed gestelde families iets meer betalen. Ook kunnen er kortingen gegeven worden voor de aansluiting van jongeren van eenzelfde gezin.

- Initiatieven aanbieden waar enkel vrouwen aan kunnen deelnemen

Allochtone vrouwen vormen een moeilijke doelgroep. Ze nemen niet vaak deel aan activiteiten in sportverenigingen, maar hebben wel interesse voor recreatieve sportbeoefening (De Knop, 1996; Hoot, 1987; Lovell, 1991; Warray, 1990). Ook het gemengd sporten met jongens of mannen vormt soms een probleem.

Wat kan er gedaan worden:

- Islamitische meisjes of vrouwen hebben soms moeilijkheden om te gaan zwemmen. Om dit probleem te voorkomen kunnen ze bijvoorbeeld burkinis (zwempak dat het volledige lichaam bedekt) toelaten in zwembaden. Deze info moeten ze dan doorgeven aan allochtone families zodat ze weten dat dit mag. Ook het beschikbaar stellen van zwembaden en fitnesscentra voor enkel vrouwen met vrouwelijke begeleiders zou een enorme impact hebben. Als dit niet lukt is er nog altijd de mogelijkheid om aparte uren te voorzien voor vrouwen en meisjes.
- Meer projecten ontwikkelen in de buurt zoals ladymove. Allochtone vrouwen stimuleren om aan deze projecten deel te nemen zodat ze toch aan hun fitheid kunnen werken.

Macroniveau:

Het macroniveau of het niveau van de overheid zorgt ervoor dat het mogelijk is om te werken op micro- en mesoniveau. Inspanningen die geleverd worden om de totale bevolking tot meer fysieke activiteit aan te zetten worden hierin besproken.

Wat kan er gedaan worden:

- Het gebruik van media om de hele populatie te sensibiliseren. Media campagnes zijn in staat om boodschappen ter promotie van sport over te brengen naar de hele bevolking.
- De overheid moet onderzoek naar de problematiek stimuleren. Niet alleen om inzicht te verwerven maar ook om oplossingen te vinden. De initiatieven die genomen worden, moeten opgevolgd en geëvalueerd worden. De informatie over de onderzoeksresultaten kan dan uitgewisseld worden op nationaal en internationaal niveau. Samenwerking op nationaal en internationaal niveau is belangrijk om effectieve antwoorden te vinden om de problematiek aan te pakken. Er kunnen dan ideeën uitgewisseld worden over wat er wel werkt en wat er niet werkt.
- In steden waar er te weinig sportmogelijkheden zijn en een tekort aan sportclubs, moet de overheid de oprichting van sportclubs bevorderen. Eventueel kunnen er in deze steden alternatieve ruimten en omgevingen gecreëerd worden zoals pleintjes, parken, veldjes ... om toch de mensen aan sport te krijgen.
- Er moet financiële steun aangeboden worden om op micro- en mesoniveau te kunnen werken om zo ook mensen met een etnisch-cultureel achtergrond te stimuleren om aan sportbeoefening te doen.

- Sportdiensten moeten gestimuleerd worden om projecten zoals buurtsportwerking, waarvan men weet dat het allochtone kinderen helpt integreren, uit te breiden en te verbeteren. Dit kan bijvoorbeeld door de uitbreiding en verbetering van de infrastructures, het beschikbaar stellen van materiaal, werken met gediplomeerde lesgevers, organiseren van activiteiten op maat, ouderbetrokkenheid bevorderen, doelgroepen uitbreiden ...

Hoofdstuk VIII: Conclusie

Uit de resultaten van mijn onderzoek kunnen we concluderen dat allochtone jongeren van tien tot zestien jaar minder deelnemen aan activiteiten in sportverenigingen in vergelijking met autochtone jongeren. Slechts 21 procent van de geënquêteerde allochtone jongeren zijn lid van een sportclub. Bij de autochtone jongeren ligt dit cijfer met 57,5 procent een stuk hoger.

Er zijn acht factoren die een belangrijke rol spelen bij het niet deelnemen van allochtone jongeren aan sport.

Vooreerst vormt tijdgebrek de grootste belemmerende factor, namelijk 43 procent. Bijna de helft van deze doelgroep geeft aan dat ze geen tijd hebben om fysiek actief te zijn omdat ze het te druk hebben door schoolwerk.

Ten tweede geven zestien procent van de allochtone jongeren aan dat ze geen toestemming krijgen van hun ouders om te sporten.

Ten derde is het financiële aspect (12%) en het geen vervoer hebben (11%) belangrijke belemmerende factoren voor deze doelgroep.

Ten vierde geven 5,5% van de allochtone jongeren aan dat ze last hebben van racisme.

Verder vormt het geloof bij sommige islamitische jongeren een belemmering (4%).

Ook geeft vier procent van de geënquêteerde allochtone jongeren aan dat ze geen interesse hebben om fysiek actief te zijn.

Ten slotte speelt de vriendenkring waarin de jongeren zich bevinden een invloed op de sportbeoefening buiten de lessen lichamelijke opvoeding op school (4%).

Om deze cijfers op een latere fase op een positieve manier te kunnen beïnvloeden moet er rekening gehouden worden met een aantal belangrijke zaken die zich manifesteren op micro-, meso- en macroniveau.

Bronnen

Boeken, cursussen, rapporten :

De Knop, P., & De Bosscher, V. (2010). *De organisatie van de sport in Vlaanderen*. (2de druk). Brussel: VUBPRESS.

Van Driessche, T., & Verschuere, P. (2011). *Sport en interculturaliteit: Naar een sociaal sportbeleid in een interculturele samenleving*. Brussel: Departement CJSM.

Scheerder, J., & Seghers, J. (2011). *Jongeren in Beweging: Over bewegingsbeleid, sportparticipatie en fysieke activiteit bij schoolgaande jongeren in Vlaanderen*. Leuven: Afdeling Sociale Kinesiologie & Sportmanagement.

De Knop, P., & Elling, A. (2000). *Samenleving en sport: Gelijkheid van kansen en sport*. Brussel: Tayart de Borms.

Reijgersberg, N., & van der Poer, H. (2014). *Sportdeelname van kinderen in armoede*. Utrecht: Mulier Instituut.

Marx I., Vermeulen A., & Corluy, V. (2010), *Staten-Generaal voor Inburgering en Integratie: Werkgroep Werk*. Gent: Steunpunt Diversiteit en Leren.

De Bourdeaudhuij, I., & Bouckaert, J. (2000). *Samenleving en sport: Fysieke activiteit en gezondheid*. Brussel: Tayart de Borms.

Pauwel, G., Smets, D., Noppe, J., Moons, D., Moreas, M.A., & De Maesschalck, P. (2011). *Inzetten op een warme samenleving*. Brussel: SVR

Documenten:

Werbrouck, U. (2013). Hoorzitting over het onderzoek 'Vlaanderen Sport! Vier decennia sportbeleid en sportparticipatie'.

Tijdschriftartikel:

(2012). Steeds meer overwerkte jongeren. *Klasse voor ouders*. Geraadpleegd op 20 mei 2015 via <http://www.klasse.be/ouders/34197/steeds-meer-overwerkte-jongeren/>

E book:

Stegemans, H., & Brouwer, B. (2011). *Onderwijs in Bewegen: Basisthema's in Bewegingsonderwijs En Sport Op School*. Bohn Stafleu van Loghum. Geraadpleegd op 20 februari 2015 via http://books.google.be/books?id=9BbNdkLUMlcC&printsec=frontcover&hl=nl&source=gbs_qe_summary_r&cad=0#v=onepage&q&f=false

Eindwerken:

Clerix, K. (2011). *Sportparticipatie van allochtone meisjes* [bachelorproef]. Katholieke Hogeschool Leuven, departement lerarenopleiding.

Smajli, E. (2013). *Beeldvorming van niet-westerse allochtone ouders over kunstonderwijs*. [bachelorproef]. Vrije Universiteit Brussel, faculteit psychologie en educatiewetenschappen.

Ver Eycken, S. (2006). *Buurtsport in Brussel: Een analyse van de vraag en aanbod in de wijk Kuregem* [bachelorproef]. Vrije Universiteit Brussel, faculteit Lichamelijke Opvoeding en Kinesitherapie.

Websites:

Wanneer is iemand een 'allochtoon' (2010). Geraadpleegd op 30 augustus 2014 via http://www.art1.nl/artikel/10112-wanneer_is_iemand_een_allochtoon

Vlaamse consensustekst over gezonde voeding en beweging (2012). Geraadpleegd op 30 december 2012 via http://www.gezondheid.be/index.cfm?fuseaction=art&art_id=12328#5a1

Vlaams Bureau voor Sportbegeleiding. Geraadpleegd op 24 februari 2015 via <http://vlabus.be/OverVlabus.aspx>

Vlaamse trainersschool. Geraadpleegd op 24 februari 2015 via <https://www.bloso.be/VlaamseTrainersschool/OverVTS/Pages/default.aspx>

Vlaamse trainersschool. Geraadpleegd op 24 februari 2015 via <https://www.bloso.be/VlaamseTrainersschool/Pages/default.aspx>

Bloso-acties en evenementen voor jongeren. Geraadpleegd op 25 februari 2015 via <https://www.bloso.be/sportpromotie/ActiesEvenementen/Jongeren/Pages/default.aspx>

Strategische Structuur Sport en Interculturaliteit. Geraadpleegd op 25 februari 2015 via <https://www.bloso.be/sportpromotie/Diversiteit/Pages/Interculturaliteit.aspx>

Sportmix. Geraadpleegd op 25 februari 2015 via <https://www.bloso.be/sportpromotie/ActiesEvenementen/Jongeren/Sportmix/Pages/Home.aspx>

Sportprikkelers. Geraadpleegd op 25 februari 2015 via <https://www.bloso.be/sportpromotie/schoolsport/ActiesEvenementen/sportprikkelers/Pages/Home.aspx>

Doe-aan-Sportbeurs. Geraadpleegd op 25 februari 2015 via <https://www.bloso.be/sportpromotie/ActiesEvenementen/Jongeren/Doe-Aan-Sportbeurzen/Pages/Home.aspx>

Vroemdag. Geraadpleegd op 25 februari 2015 via <https://www.bloso.be/sportpromotie/ActiesEvenementen/Jongeren/Pages/Vroemdag.aspx>

Youtube:

Bloso. (2014-05-26). Traject Sport en Diversiteit – Ladymove. Geraadpleegd op 25 februari 2015 via <https://www.youtube.com/watch?v=b2OzYuw2mN0>

Bloso. (2014-05-26). Traject Sport en Diversiteit - MSC Ahlan. Geraadpleegd op 25 februari 2015 via <https://www.youtube.com/watch?v=sssUjsc20Xo>

Bloso. (2014-05-26). Traject Sport en Diversiteit - BC Foyer. Geraadpleegd op 25 februari 2015 via <https://www.youtube.com/watch?v=l7ttv76Zqx4>

Bijlagen

Onderzoek naar sportdeelname van allochtone jongeren

Mijn naam is Mehmet Dalkilic en ik zit in mijn laatste jaar opleiding lichamelijke opvoeding van de Hogeschool PXL te Hasselt. In het kader van mijn bachelorproef heb ik ervoor gekozen om een onderzoek te doen naar de sportdeelname van allochtone jongeren. Daarom heb ik een enquête opgesteld die ik afneem bij jongeren van 10 tot 16 jaar. Alvast bedankt voor jullie medewerking!

1. **Geslacht:**   vrouw   man

2. **Leeftijd:**   ..... Jaar

3. **Afkomst** (Bv. Turks, Marokkaans, Belg, Congolees ...) .....

4. **Welke sporten spreken je het meeste aan?** (meerdere antwoorden mogelijk)

☐ Voetbal	☐ Zwemmen	☐ Tennis
☐ Basketbal	☐ Vechtsporten	☐ Dansen
☐ Volleybal	☐ Fitness	☐ Andere .....

5. **Wat vind je van de turnlessen (lessen lichamelijke opvoeding) op school?**

(1 antwoord aanduiden en gelieve het antwoord toe te lichten.)

- Heel leuk, want .....
- Leuk, want .....
- Niet zo leuk, want.....
- Helemaal niet leuk, want.....

6. **Hebben de turnlessen op school een invloed op je beslissing om te sporten buiten school?**

- Ja
- Neen

7. **Hoeveel uur doe je in totaal aan sport of fysieke activiteit? Dit kan in een sportclub, fitnesscentrum of recreatief (vrijtijdsbesteding), buiten de lessen lichamelijke opvoeding op school?**

☐ Zelden, nooit	☐ 3-4 uur per week	☐ 7-8 uur per week
☐ 1-2 uur per week	☐ 5-6 uur per week	☐ meer dan 8 uur per week

8. **Indien je buiten de lessen lichamelijke opvoeding (turnlessen), nog aan sport doet, aan welke intensiteit gebeurt dit dan?**

- Intense beweging (uitputtende activiteit waarbij je veel zweet
Bv. joggen, snel fietsen, snel zwemmen ...)
- Matige beweging (niet uitputtende activiteit waarbij je lichtjes zweet
Bv. snel wandelen, rustig fietsen, rustig zwemmen, dansen ...)
- Lichte beweging (minimale inspanning. Bv. wandelen, golf, yoga ...)

9. Waarom doe je aan sport?

- Het is leuk om te doen
- Het is gezellig, je ontmoet er andere mensen
- Mijn vrienden doen het ook
- Het is gezond
- Om mijn uiterlijk te verbeteren
- Ik wil goed kunnen presteren
- Andere .....

10. Zou je meer aan sport willen doen?

- Ja
- Nee

Indien **JA**, wat houdt je tegen om meer te sporten? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Geen interesse om te sporten
- Ik heb er geen tijd voor
- Het is te duur (financieel)
- Geen toestemming van ouders
- Last van racisme
- Mijn geloof laat me niet toe om bepaalde sporten te beoefenen
- Geen vervoer
- Andere .....

Licht kort even toe waarom uw antwoord ervoor zorgt dat je minder aan sport kan doen?

.....
.....
.....

Indien je op vraag 10 '**NEE**' antwoord , waarom dan niet?

.....
.....
.....

11. In welk verband beoefen je een bepaalde sport? (meerdere antwoorden mogelijk)

- Ik ben aangesloten bij een sportclub (bv. voetbal, tennis, basketbal ...)
- Bij een sportschool of fitnesscentrum
- Via wijk- en buurtsport of door de gemeente georganiseerde sportactiviteiten
- Op straat of in de buurt (bv. skaten, straatvoetbal, pleintjesbasketbal ...)
- Neen, ik sport eigenlijk nooit
- Andere .....

12. Zitten er allochtonen in je ploeg?

(Deze vraag enkel beantwoorden als je aangesloten bent bij een sportclub)

- Ja, meer dan de helft
- Ja, minder dan de helft
- Neen

Uw gegevens worden vertrouwelijk en zorgvuldig behandeld en uw antwoorden worden anoniem verwerkt. De gegevens van de enquête zullen gebruikt worden om mijn onderzoek te ondersteunen.

Bedank voor jullie medewerking!